

Ko
2594

Pub. 20. Num. 1.

IOA. CHRISTOPH. ERICI SPRINGERI,

ICI SCHAVMBURGO-LIPPIACI,

COMMENTATIO IVRIDICA

AD REM IVDICIARIAM NOVISSIMAM
SPECTANS

DE

CAVSSAE

CONTINENTIA

GERMANICA,

QVATENVS DISTAT

ROMANA

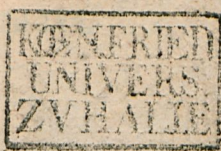
SIVE

CONNEXITATE CAVSSARVM,

RECENTISSIMIS CAVSSIS ILLVSTRIBVS IN PRIMIS
WESTPHALIAE PROBATA.

MONASTERII WESTPHALORVM

SVMTIBVS PHILIPPI HENRICI PERRENONII BIBLIOPOLAE AVLICII
MDCCLXX.

143.

102594

IOH. CHRISTOPH. ERICI SPRINGERI

LEONHARDI RUDOLPHI

COMMENTATIO IURIDICA

AD REM IUDICIAM NOVISSIMAM

STRUCTURAS

DE

CAVSSAE

CONTINENTIA

GERMANICA

QUATUOR PARTIBUS

ROMANA

CONJECTATE CAUSSARVM

REGNISSIMO CAUSSIS ILVSTRIBVS IN WALLIS

RESPECTUALI PROPRIETATE

MONASTRII AUSTRIACI

LEONHARDI RUDOLPHI

1775

ILLVSTRISSIMO COMITI

DOMINO, DOMINO^{AC}
PHILIPPO
ERNESTO

S. R. I. COMITI SCHAVMBV RGI,

COMITI AC NOBILI DOMINO

LIPPIAE ET STERNBERGAE;

DITIONIS SVAE HEREDITARIAE COMITI REGENTI;

EMINENTISSIMI ELECTORIS

COLONIENSIS, PRINCIPIS MONASTERIENSIS REL.

A CONSILII STATVS ET RERVM BELLICARVM SAN-

CTIORIBVS; GENEROSAE COHORTIS PRAETORIAE

PRAEFECTO;

EIVSDEMQUE

COPIARVM MONASTERIENSIVM SVPREMO EXCVBIARVM
DVCI, ATQVE VNI PEDITVM LEGIONI PRAEFECTO;

ORD. SAXON. FALCONIS ALBI EQVITI;

INSTITVTI GOTTING. SCIENTIAR. HISTOR. MEMBRO HONORARIO;

DOMINO SVO LONGE BENIGNISSIMO

hoc piae mentis quaecunque sit monumentum summa qua decet reuerentia

D. D. D.

IOA. CHRISTOPH. ERICVS SPRINGER.

ALLEXSANDRO COMITI

DOMINO DOMINO

PHILIPPO

ERNESTO

S. R. I. COMITI SCIAVMBURGI

COMITI REGALI DOMINO

LEOPOLDO STEPHANBERGAE

DIGNISSIMO HEREDITARIAE COMITIS REGENTIS

MINISTRUM ELECTORIS

COLONIENSIS PRINCIPIS MONASTICORUM

A CONSILII STATVS ET RERVM HELLICARVM SAE

CTORIBVS; GENSERAT COHORTIS PRAETORIAE

PRAELECTO;

ELVISDEMONE

COPIARVM MONASTERICARVM SVPERIORE EXECVTVRY

DIGNITATE PEDIUM REGIS PRAELECTO;

ORD. SAXON. PALCONIS ALBI EQVITIS

INSTITVTE COLLEGIJE SCIENTIAE HISTOR. MUSEO HONORARIO

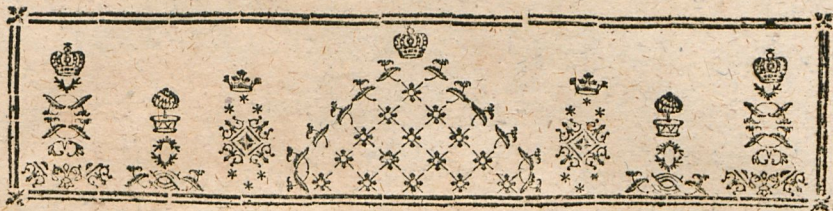
DOMINO SVO LONGE BENEDICTISSIMO

per hunc munitur p[ro]p[ri]etate h[uius] munitur p[ro]p[ri]etate h[uius] munitur p[ro]p[ri]etate

D. D. D.

IOH. GEORGIUS ERNSTUS SPINERUS

*Quod Amplissimo Nomini Tuo, Illustrissime
Comes ac Domine, hunc otiorum meo-
rum, quae muneribus abs Te mihi collatis sub-
secari licuit, foetum in scribere aufim, ex solo
beneficiorum Tuorum memoris gratique animi
afflatu haud proficiscitur, modulo enim virium
mearum longe esset superius, tanti ponderis
quid proferre, quod benevolentiae singulari,
qua me semper es dignatus, mentique meae hac
de re venerabundae responderet; studium re-
rum Germaniae publicarum cum primis ipsius
Celsissimae Domus Tuae, et cura in eius salutem*

* 2

Iura-

Iuraque sibi parta tuenda, proinde causas in
summis Imperii foris dicendas indefesse defigen-
da, quibus rebus digniore sane teneris voluptate
quam plures qui anima aulica in pulmones iam
ducta strepitu deliciarum inanium temulenti re-
ferunt sibi dedecori, res patriae noscere et facie,
quam fugillant artis osores, litteratoris derisa in-
cubare meditationibus de iis, quae inter Germa-
nicae Patriae proceres, quin ipsos intra suos pa-
rietes domi geruntur, quid quod? operationes
intellectus humani ut res, quas male compellant
nugatorias, vilo luxuriae sacri temporis dispen-
dio infectari;

Ex-

Expertus hanc *Tuam*, *Illustrissime Comes*
ac Domine, in Illustrium res iudicarias perno-
scendas propensionem haud vulgarem tam ex
consuetudine indulgentissima, qua erga me vti
oblectaris, quam ex consultationibus et lucub-
rationibus quibus plurimum subinde interes, ab
his potius animum sumsi, tanto *Nomini* consecra-
re libellum, quo mero veritatis studio quae mihi,
ab omni aut muneris, quo perfungor, aut addi-
tionis aut diffidorum praeiudicio tantisper so-
luto, de hoc vel illo rei nostrae iudicariae obie-
cto sunt visa, ingenue planeque contingente
meditationis ordine exposui, adeo vt et casus
domesticos ad illustrandas propositiones adhi-
bere

bere nequidem dubitauerim; TE Ipsum enim
veritatis, Germanorum auitae gloriae caracte-
risticae, valde diligentem esse inter innumeros
fere huius rei testes locupletes constat.

Nolis igitur, *Indulgentissime et optime Co-
mes*, indigne ferre abs TE peto, quae dum pro-
deant in publicum primoprimum acriori *Tuo*
subiicere duxi iudicio, humanitate *Tua* et gratia,
qua fas est, reuerentia fretus, pro Salute atque
incolumitate *Tua*, *Celsissimaeque Domus*, ar-
dentissime semper precans.

Alverdissae a. d. 20 Oct. a. c. n. CIOCCCLXVIII.

PRAE-

PRAEFAMEN

L. B. S.

Neque suusus irresistibilis amicorum, quorum stimulo meticulosorum scriptorum partus, ut venditant, plerumque in lucem protruduntur, neque commodum, quod forte Domui, cuius rebus forensibus vacare inter alias mihi data est provincia, ex opinione hominum praecupanda posset redire, nec denique vana persuasio in usum reipublicae togatae inuentum me prolaturum, (quod perpetuo ignorare neminem forte poeniteret) neque haec omnia quanta quanta illis sit virtus, me infatuarunt praesumptione, Lectori hanc de parte aliqua rei Germanicae iudiciariae opellam muneri grati dari. Non enim pudet fateri merum veritatis studium mihi inspirasse, ut conditione mea satis libera utar, qua me nulla offensarum metu nec benevolentiae captatione circumscriptum sentio, quo minus ea quae veritate duce meditationi

*tioni se offerunt, genuitate qua decet ciuem
Germaniae subiicere audeam examini viro-
rum eiusdem ciuitatis, quibus est nasus salu-
tem patriae percipiendi, quantulusquisque sit
fructus inde capiendus.*

*Boni ciuis mihi quidem videtur conferre
tantundem ad beatitudinem patriae quantum
sibi sit datum, in quacunque via ingenue ger-
maneque aut loquendo aut agendo id sibi con-
tingat.*

*Aequi bonique facias itaque L. B. rerum
publicarum Germaniae Imperiique Tribuna-
lium gnare, quae non vt blande abs Te au-
diam sed vt maiori mentis acumine et rerum
analogarum assimilatione rudis adhuc gleba
forte effingatur, omni qua par est in Te trans-
scriptione, hacce commentatiuncula Tibi exhi-
buerim. Ita vale. Scribebam Aluerdissae
in Comitatu Sternbergico a. d. 18. Oct. a. c.
MDCCLXVIII.*

ELEN-

ELENCHVS

MATERIAE PERTRACTANDAE

IVXTA SERIEM CAPITVM.

CAP.

- I. **D**antur plurimi casus, quibus conducit vel auctori vel reo, vt iudicium supremum ius dicat.
- II. Interest salutis publicae, quod lites abbrevientur et numero diminuantur.
- III. Multiplicatio Entium in foro litibus corripicndis et iustitiae particulari obest.
- IV. Multiplicatio Entium Legislatoribus Romanis satis erat perspecta adeoque odiosa, vt *continentiae causae* non diuidendae primum locum inde dederint.
- V. *Continentia Causae* Romana in sancicndis Ordinatio- nibus Cameralibus Legislatoribus non fuerat ob- iectum, sed lex huic directe contraria ferebatur, *quemcunque coram suo iudice conuenire.*
- VI. Fontes, ex quibus definitio *Causae continentiae* hau- rienda et fines quibus est circumscripta.
- VII. *Continentia causae* proprie sic dicta siue *Germa- nica* definitur.
- VIII. Descriptiones et definitiones a Scriptoribus Iuris Cameralis elatae conferuntur.
- VIII. Connexitas causarum siue *Continentia causae Romana* iuxta *Germanicam* ponitur.

A

X.

CAP.

- X. Dilucidatur Continentia Causae Romana casu nouissimo *Domuum Lippiacarum*.
- XI. Austraegalis instantia non derogat Iurisdictioni Caesareae, magis vero obest iustitiae celerius administrandae.
- XII. Abusus non tollat usum Austraegarum, quae potius ad diminuandos Archi-Tribunalium labores, si Diis placeret, possent adminiculari; illustratur hoc casu domestico.
- XIII. Sunt, qui odium quod Austraegae incurrunt nimis extendunt omniaque ad eas praetereundas contorquent.
- XIII. *Continentia Causae Germanica* est instituta, non ad restringendum forum Austraegale sed ad coadunanda entia litesque corripandas; ex quo Austraegarum exclusio, quatenus forte huic instituto obstarer, ut accessorium quid, non ut causa fuit principalis. Restrictio Austraegarum nusquam sit causa proxima Continentiam causae fundandi.
- XV. Austraegae conuentionales magis objacent iustitiae celeriori quam legales.
- XVI. Capitula super causis Ecclesiae vnâ cum Episcopo ceu membra cum Capite convenire non parit *Continentiam Causae Germanicam*, nisi aut expresse aut tacite prorogauerint Iurisdictionem Capitula.

DE

DE
CONTINENTIA CAUSSAE

TANQVAM FVNDAMENTO IVRISDICTIONIS
SVPREMAE.

CAP. I.

DANTVR PLVRIMI CASVS QVIBVS CONDVKIT VEL
ACTORI VEL REO VT IVDICIVM SVPREMVM IVS
DICAT.

Proprie, quum materiam de *Continèntia caussae* mente pensitasset, caussae illustres ante oculos mihi sunt versatae, quae in Summis Imperii Germanici Tribunalibus occurrunt, et frequentia et momento priuatas semper antecellunt; horum enim Excelssimorum iudiciorum praxis ansam meditationi praebuit; nollem tamen rem generatim consi-

A 2

deran-

derando ab idearum serie secernere omnino priuatas analogasque; quippe quae in Tribunalibus Electorum priuilegio de non appellando munitis crebrius quam proprie sic dictae illustres ventilantur; quarumque semper vni vel alteri partium conteneri poterit, supremum prouinciae iudicium inferiori praeferre. Hoc concessio raro contingit, quod actor iudici ordinario Rei, aut si illi plene fiderit, quod Reus superiorem haud mallet adiri; quinimo sunt, qui primam instantiam vno quasi ictu transnaugant, vt eo celerius ad superiorem perueniant.

Dixi *raro fiderit*, quo non dixerim, semper fidem iudicis prorsus damnari, sed quicumque in foro versatur facile intelligit, qualis sit fiducia iudici tribuenda, quem non abhorremus; religionem seposita nihil aliud est quam spes in constitutionem iudicii et modum procedendi solitum aequae ac in prudentiam iudicium reponenda ope formalium vel breuiorum vel penitiorum adeoque prolixiorum, prout vnum vel alterum parti ad supremum iudicium adspiranti id expediat, siue tanto celerius causam ad finem perducere, siue tanto minus praecipitari. Tantum de naturali hominum procliuitate lites suas magis iudici superiori quam inferiori dirimendas deferendi!

Iam propius accedo ad propositionem meam, dari plurimos casus, vbi vna vel altera pars malit in iudicio superiori stare; non equidem casus enumerare constitui, quorum cumulus sane esset innumerus; sed paucis exemplis rem illustrare sufficiat.

Finge te Imperii nobilem immediatum ex prouidentia maiorum successorem in hereditatis feuda a diuersis Dominis directis deriuantia; fac curias feudales omnem hereditatis amplexum apprehensisse, eo obtentu vt in curiis allodium a feudo separeretur; nonne tunc mallet adire iudicium supremum, quod te vsque dum haec sepa-

separatio fit facta in possessionem mittat, quam curiam feudalem?
 Et si tu Curiam feudalem agnouisses et ab ea immiſſionem contra heredes allodii impetrasses, nonne tunc heredes allodiales fatius caussam ad iudicium supremum perlatam contenderent?

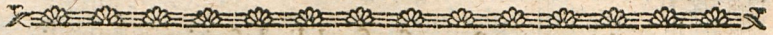
Animus hic non est, casu feudali definitionem continentiae caussae adstruendi, caeteroquin omnem huiusmodi iurisdictionis materiam ingredi ausus essem; hoc exemplo casus exposuisse quiesco vbi conduceret vni vel alteri parti ad iudicium supremum confugere, quanquam inde absolute induci nolim, curiis feudalibus huiusmodi cognitionem vel in facie quasi Capitulationum Caes. nequidem deberi.

Porro casum ponas te conuenturum iam maiorenem, tutores tuos, qui intra quadriennium adhuc currens domicilia et fora mutauerint, nonne Tibi molestum esset, cuiusque forum, cui nunc est subiectus, adire adeoque tot actiones quot sint tutores instituere? nihil sane magis naturale tibi esset quam iudicem superiorem eligere, cui omnes simul comparerent.

In terris Germaniae ecclesiasticis dantur Capitula et Praesulatus; quibus propriae sunt ditiones, vrbes et pagi. Finge Caio tam ab Episcopo quam a Capitulo et Praesulatu monopolium aliquid in cuiusque vrbibus et pagis concessum, sequenti tempore autem huic priuilegio ita derogatum, vt Caius ad superiorem iudicem recurrere se coactum credat.

Si tunc velit ordine procedere, Praesulatum coram Capitulo, Capitulum coram Principe et Principem coram Austregis siue aliquo Archi-Dicasterio conuenire deberet; quam onerosa sibi esset haec anfractuosa conuentio! nonne Caius optaret, cunctos grauantes coram vno et eodem iudice supremo in iudicium vocare posse?

In omni fere caussa, siue inter priuatos versetur, siue inter illustres, si animos partium dispicere liceret, alteram saltim partem in superiorem iudicem vergentem deprehenderes,

CAP. II.

INTEREST SALVTIS PVBLICAE, QVOD LITES
ABBREVIENTVR ET NVMERO DIMINVTVR.

Quicquid vnus et alter neotericorum de necessitate pruritus litigandi, tanquam medii, quo magna prolifica pars generis humani, quae alias fame periret, conseruaretur, scriptis ioculatus sit, nemo de re libere cogitans dubitat, nimis litigiis incolas terrae vel beatissimae exhauriri, otio ambulanti assueferi et sic reprimi ab industria, ceu salutis publicae firmissimo fulcro; Exempla huius rei prostant in terris Germaniae inferioris, praesertim Westphaliae, quas tanquam gente habitatas, cui lites sint adnatae, exemit Magnus ille Rex a lege numerum aduocatorum restringente; Ditiones Borufficae in Westphalia sitae reliquas omnes incolarum industria quidem superant, cuius rei causam legislationem subesse nemo est qui nesciat; sed vt generatim de effectibus gentis ad litigia proclius quae obseruauit proferam, hoc quisque, primo quasi obtutu, praecipue in ditionibus ecclesiasticis, animaduertet, genium aut si maui Daemonem caustidicum omnes incolarum actiones flectere, et operam forensam industriae loco esse.

Ciuitas quaedam Westphaliae, olim celeberrima et sat copiosa, quae iam cadens paullo post bellum nouissimum finitum mille adhuc ciuium continebat, intellige tot familias onera publica

lica compatibles; Quis crederet hunc numerum iam ad quingentos decreuisse? Est huius rei causa quanquam secundaria, quod quisque caussidicus ab onere publico sit exemptus et ciues proinde filii, quo minus ad aerarium onerentur, ab academiis Belgicis bullas ut loquuntur Doctorales arcessant, filiasque Doctoribus nubant, aut coenobiis deuoueant, quid quod? vel cauponae eadem ratione Doctores euadant.

Verum tamen causa semper primaria diuturnitas et multitudo litium neminem fugit; familiae enim opulentissimae, quarum luxui subministrando quondam maior ciuium numerus inferuiebat, et sic opes patriae in motum circularem coniciebat, litigiis nunc plane sunt exhaustae, quarum quidem loco iudices et aduocati tanto magis locupletatos existimares; sed si videres huius generis homines plus temporis in tabernis vinariis quam in foro transigere, horum lucra ad Oenopolas transire et sic porro in regiones vitiferas exterarum proficisci facile concluderes.

Etenim horum Oenopolarum filiis filiabusue, ut iam dixi, nexui ciuico ademptis, omne quod ibi residet fortunarum effugit e ciuium corpore; adeo ut nullum sit dubium, numerum pristinum populi industriosi, ob defectum nutrimenti homogenei medium disparuisse, litium forensium vehiculo.

Nisi itaque lites in diuturnum eo protraherentur ut et lites ex litibus nascerentur, certe tanto aduocatorum et iudicum numero opus non esset, cuius maxima pars propitiore Minerua ararum sequeretur aut textrino infideret; neque opes et argenti optimatum Patriae in coenobia et manus aliquot foeneratorum transirent, qui tandem aliquando omne quod collegerant extra patriam mittent, patria ipsa fide commercii, industria et alimentis suapte proferendis plane iam destituta.

CAP.

CAP. III.

MVLTIPLICATIO ENTIVM IN FORO LITIBVS
CORRIPIENDIS ET IVSTITIAE PARTICVLARI
OBEST.

Non autem solum multitudo caussam dicentium, sed et multiplicatio caussarum, quae vno iudicio terminari possent, et reipublicae et Iustitiae nocent. Sub entibus in foro haud multiplicandis equidem comprehenderem tam personas *iudicum* quam *partium*. *Iudicum* personae multiplicari possunt, quando propter vnam eandemque causam plures tibi sunt conueniendi, aut si vni personae propter plures causas diuersae iurisdictionis, quarum e. g. altera sit ecclesiastica, altera saecularis, feudalis, militaris, criminalis etc. litem intendis.

Partium personae multiplicari possunt, ex parte actoris, correos vix umbra quadam causae cohaerentes ea mente quaerendo, quod, si forsitan reus principalis obiecto litis fortunae inferioris sibi videretur, hoc reorum cumulo tanto pinguiora sibi pararet executionis obiecta. Sunt adhuc aliae causae quibus impulsus actor conquirere plures reos allaborat, nim. fundamentum aliquod iurisdictionis ex pluralitate reorum depromendum, superiorem iudicem inuito reo principali adeundi. At quum huiusmodi fundamenta iurisdictionis materiale ad ea, de quibus hic paucis disserere cogito, mihi praebeant, multiplicationem, quae tali fundamento nititur, inter abusuas reputare nolim, dummodo fiat intra terminos legis, id est, cauendo, ne reo principali beneficium, siquid sibi deberetur, primae instantiae praecedatur neque correi sibi obrudantur, qui de natura obiecti siue negotii magis ex officio ministeriali atque consultatio quam facto proprio concurrerint.

Vt

Ut unico tantum exemplo edoceam multiplicationem entium celeriori ac solidiori iustitiae obstare, liceat lectorem ad casum remittere, quem Perill. L. B. a *Cramer*

Westarische Beyträge 4ter Th. n. IX. S. 121. fg.

super quaestione protulit: an Camera Imperii vel in appellatorio plures correos quam in prima instantia conuenti fuerint adcitare possit? Conductor Accisae farinariae Hamburgensis arguebat et accusabat defraudationis quatuor pistores, qui a multa sibi irrogata ad Cameram appellabant.

In hoc appellatorio innotuerant, praeter hos quatuor, adhuc 29 consortes siue accisae defraudatores, qui in literis pro informando et reinformando emissis adcitabantur.

Quatuordecim eorum comparuerant simpliciter, decimus quintus autem exceptione primae instantiae tanquam ibi non accusatus se tueri nitebatur, et in contumaciam reliquorum, qui non comparuerant, pronunciabatur in Camera, ubi sententia a. 1761 publicata His Hamburgi anno 1753 coepta ad finem perducebatur, quae certo cerrius hodieque nondum finita esset, si quisque reliquarum 29 reorum ex suo facto proprio coram iudice primae instantiae conuentus fuisset. Neque protractio diuturnitasque litium solum fuisset inconueniens, quod ex hac multitudine instantiarum et partium profluxisset; diuersitas, quinimo contrarietas, sententiarum vix vitanda fuisset, quae iustitiae semper est famae scandalo, quanquam propter diuersum ordinem cogitandi et dissimiles positiones, ex quibus homines rem vnam eandemque aspicerent solent, vel ab eruditissimis et probatissimis Iureconsultis petere similitudinem exactam opinionum postulatam plane inhumanum esset. Eo in gis fas esse, quod multiplicatio opinionum restringeretur, facile est intellectu.

B

Mul-

Multum lucis iste casus definitioni, quam inferius de *continentia causae* exponere suscepi, accensurus mihi videtur, concretio tamen *continentiae* et *connexitatis* causae, in quam Vir Perill. tota fere Schola clarissima praeunte hoc loco consensit, satis apposita mihi non apparet, qui malim haecce duo fundamenta iurisdictionis quodque suo criterio ita discernere, ut facillime dignoscantur, neque hoc casu causae *connexitas* pro *continentia*, quam hic suppono, sumatur, lubenter tamen concedens unam et alteram ad promouendam iustitiam omnino tendere.

Sin exceperis causas arduas *), ad quas in summis tribunalibus correferentes constituuntur, propositio mihi arridet vniuersalis assumenda, multitudinem iudicum salutis publicae in abbreviandis litibus quaerendae magis obesse quam rigori iustitiae et commodo vnius partis ea profit, idque eo procedere ut nisi sit

*) Immo in causis arduis simplex perfectius esse composito et adiunctionem correferentis ad consequendam meliorem iustitiam superuacua esse ego quidem opinarer; sola persuasio oculis plus videri quam caelo determinat partes adiunctionem petere et circumspectio existimationi iudicii debita, ne forsitan vnicus referens, siquidem in Camera Imperiali extrajudicialis, qui contra propria sua decreta quid statueret velle non praesumitur, perhorrescatur, adducit tribunalia siue eorum praesides, ut petitur partium annuant, alioquin promouendae iustitiae magis consulere crediderim, nulli causae, quanti quanti sit momenti, plures quam vnicum dare referentem, potius autem pari, quod ab utraque parte species facti et historia processus ante relationem elaboretur et aliquot exemplaria ad informationem assessorum relationi adfidentium exhibeantur obsignata lectoriae. Hoc medio referens, quin vel in Camera sit extrajudicialis, cui insuper semper est melior noticia causae quam iudiciali, stimuletur in componenda relatione, remoto omni partium studio, tanta vti diligentia tantaeque iustitiae et aequitatis, ut ne tenteretur Senatus vel confessus, eorum quo relatio legitur, conferendo partium relationes et consulendo acta huc spectantia ad votum referentis abnuendum. Quibus efficeretur aliud adhuc iustitiae praesidium, ut nim. membra collegii comparecerent sibi plus temporis ad elaborandas plures relationes quam illis correlationibus nimis interruptis superesse posset; cuius auxilio et litium numerus diminueretur, quin et nonnulli, qui cumulum relationum in causis ut aiunt non sollicitas elaboratarum habent in promptu, ab operibus suis praematuris abducerentur, laboresque potius ad causas, quarum decisio maius est operae pretium, collocare obligarentur. Sit venia meditationi!

fit causa tanti ponderis, ex cuius decisione exitium totius familiae illustris aut societatis alicuius penderet, vel omnis adiunctio correferentis ne quidem particularem iustitiam iuuet, quum experientia nonnullorum Iudiciorum prouincialium satis comprobet, adiunctionem correferentis ad causas vel minimae exiguitatis vt plurimum alia mente non fieri, quam vt iuuenes auscultatores ad relationes componendas erudiantur, et lucro sportularum lactati ad vnus vel alterius membri senioris partes ac voces eius simpliciter probandas alligentur.

Tantum abest, vt multiplicatio entium in foro ad penitus eruendam veritatem et maiorem iustitiae rigorem indagandum pertineat, et consilio euentus respondeat.

CAP. IV.

MULTIPLICATIO ENTIVM LEGISLATORIBVS ROMANIS SATIS ERAT PERSPECTA ADEOQVE ODIOSA, VT
CONTINENTIAE CAVSAE NON DIVIDENDAE
PRIMUM LOCVM INDE DEDERINT.

L IO. C. de Iudiciis sat probat, tempore legis latae multiplicationem entium in foris, diuisionemque causarum ad protelandam iustitiam et lites in aeternum producendas causarum patronis Romanis (aeque ac nunc temporis caussidicis Germanis) vsitatam fuisse; liceat itaque textum *Legis* verbotenus subiicere.

»Nulli prorsus audientia, (ait Imperator) praebeatur,
»qui *causae continentiam* diuidet et ex beneficii praerogatiua id quod in vno eodemque iudicio poterat terminari,

„nari, apud diuerfos iudices voluerit ventilare : poena
 „ex officio iudicis imminente ei, qui contra hanc suppli-
 „cauerit sanctionem, atque alium super possessione, alium
 „super principali quaestione iudicem postulauerit.

At nolim quidem his Romanorum reliquiis ad demonst-
 randam nostram *continentiam causae* Legibus Imperii Germanici defi-
 nitam vnicam viam mihi aperuisse; thesi tamen meae, quod multi-
 plicatio entium *continentiae causae* stabiliendae locum dederit,
 multum redit veri ex Iurisprudentiae Romanae. Et idem est
 quod probare animus erat. Nam si huius textus virtutem acu-
 tius persequeremur ne quidem impunem deprehenderemus se-
 parationem iudicis possessorii a petitorio, quod tamen a praxi
 summorum Imperii tribunalium, vt inter omnes practicos con-
 stat, longe abhorret, quum nemo dubitet, competenter cogno-
 scere Aug. Archidiaconum Imperii posse super quouis facto pos-
 sessionis vel vsque ad causas ecclesiasticas principaliter in foro
 priuilegiato pendentes, nec minus in causis feudalibus, quatenus
 vasallus contra Dominum directum eiusque facta turbatiua agit;
 vt taceam causas non priuilegiatas, quippe quae absque vilo du-
 bio, quod nouissima exempla docent, indistincte quoad posses-
 sorium diuiduntur; sic videmus causam

von Enzberg contra dessen Unterthanen der Gemeinde Neudingen

per sententiam Ccmeralem 17 Oct. 1764 emanatam, quam vi-
 desis in

praclaud. Perill. B. a Cramer Nebenstunden 79ter Th. S. 31.

quoad petitionem et possessorium summariissimum his verbis
 diuisam:

„Jedoch ohnnachtheilig des am Kayserlichen Reichshofrath angeblisch
 „in anderen Puncten rechtshängigen Processes,

omni

omni autem exceptione maius huius rei testimonium praebet causa inter *Domum Oettingensem* et *Ordinem Teutonicum* super iure luctum indicendi et factis hinc inde exortis versata: non solum enim summum Consilium aulicum Imperii per Conclusum 29 Aug. 1766. Mandatum de Territorio Oettingensi non amplius *inuadendo*, decreuerat, sed etiam quaestionem de territorio non *violando* ad summam Cameram Imperii remiserat,

Ibid. 67. *Th. der Nebenstunden* S. 124, 125.

aperto iudicio, in tribunalibus Germanicis non tantum possessionem et petitorium coram diuersis iudicibus ventilari sed et possessionem a possessione et *inuationem* territorii a *violatione* territorii disiungi; imo euacuata interlocutione post Appellationem ad Iudicium Aulicum a sequente in priori instantia sententia definitiua recte appellari ad Cameram sustinet

de Ludolf Obs. 288.

Leges quidem Romanae non vetant disiunctionem possessorii a petitorio, potiusque expresse ea suadent partibus, quo commodius cuiusdam interdicti velamine agere possint

L. 24. ff. de rei vind.

formalibus: „Is, qui destinauit rem petere, animaduertere debet, an aliquo interdicto possit nancisci possessionem; quia longe commodius est, ipsum possidere et aduersarium ad onera petitoris compellere, quam alio possidente petere.“

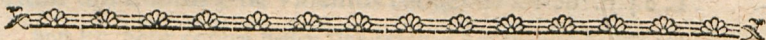
Sed haec disiuncta iudicia ad indices disiunctos deuolui posse, textum, qui hoc statuerit, haud noui; Lege enim inducta 10 C. *de iudiciis* secundum interpretem C. *Annum* expresse prohibitus videtur vsus *beneficii* eadem Lege 24 concessi possessorii

momentanei, quatenus eo tendat causam ad diuersos iudices deferre, quae in uno eodemque iudicio terminari posset; neque huic prohibitioni obstat quidquid circa prouocationem ex L. diffamari vsu fori tanquam Legi consentaneum receptum est, quum prouocans atque prouocatus adire possit diuersum iudicem. At enim uero silentio praetereuns, quod haec diuersitas iudicum ne quidem in textu Legis expresso fundata sit sed Doctorum duntaxat opinione illa:

Quod diffamatori ut auctori integrum sit, ubi agere velit,
modo in foro competenti id faciat,

in iudiciis inualuerit, omnes qui huius prouocationis praxin experti sunt testor, Iudicium prouocatorium nihil aliud quam praeparatorium siue compulsorium esse: etenim quemadmodum post latam quamlibet in summo Imperii tribunali sententiam Directorium Circuli, cui demandatur executio, iudicem a priori diuersum non constituit, sic neque Iudex, qui de prouocatione cognoscit, iudicem diuersum a causae principalis iudice repraesentat, sed potius pro vices eius gerente habetur aut ad iudicium aperiendum aut perpetuo claudendum.

CAP. V.

CONTINENTIA CAUSAE ROMANA IN SANCIENDIS
ORDINATIONIBVS CAMERAE LEGISLATORIBVS NON FVE-
RAT OBIECTVM, SED LEX HVIC DIRECTE CONTRARIA
FEREBATUR, QVEMCVNQUE CORAM SVO
IYDICE CONVENIRE.

Tempore quo Ordinatio Cameralis a *Maximiliano gl. m.* con-
debatur Iuri Romano in Iudiciis Germaniae multum aucto-
ritatis

ritatis iam indultum fuisse historia Iuris Germanici eiusque Scrip-
tores probatissimi, *Conringii*, *Heineccii*, *Senkenbergii*, et reliqui
recentiorum satis edocuerunt; non autem tantum fidei tunc tem-
poris tributum esse videmus Iuri Romano, vt *Continentia causae*
libertate Germanorum satis digna adeoque in Ordinationem Cam-
meralem tanquam legem positivam transferri visa sit legislatori-
bus, vsque dum interiecta demum serie annorum salus publica
facie mutata restrictioni libertatis Iudiciariae Germanorum accla-
mauerit.

Demum ineunte Saec. XVII. ab Imperii Deputatione in vim
legis *continentia causae* introducebatur,

vid. *Recess. Deput.* de 1600. §. 23 et 24.

haudquaquam in honorem Iuris Iustiniani, vt suspicatur

Paurmeister de Iurisd. Lib. II. c. 4. n. 112.

quippe qui *Mynsingerum* ceu primum huius rei auctorem nimis
propria, opinione sua et interpretatione captum arguit, sed sola,
vt mea fert opinio, experientia incommodi ex multiplicatione
iudicium provenientis, *continentiam causae* effecit. Ordines qui-
dem Imperii de *continentia causae* vt medio sensim suggesto iu-
risdictionem superiorem fundandi et Austraegis derogandi pub-
lice conquestos esse ex illis patet gravaminibus, quae

B. de *Ludolf* append. I. Commentationi System. de I. C. adiecta,

memoriae tradidit rubro:

Extract aus einiger Stände des Reichs wider die anno 1555
publicirte Cammer-Verichts-Ordnung übergebenen Gravami-
nibus de a. 1556 & 1557.

Elucet

Elucet tamen inde, de *continentia causae* plane nihil neque antiquioribus Iuris Cameralis fontibus, neque vlli Ordinationum Cameralium neque primoprimes anni 1495, nec illi 1521, nec denique nouissimae a. 1555. quid admixtum fuisse, quod ipsa verba satius commonstrant;

»Ordnen und setzen wir, daß alle des Heil. Reichs Verwandte
 »und Unterthanen bey ihren ordentlichen innländischen Rechten
 »und Gerichten gelassen, also daß ein jeder in dem Gericht, darinn
 »er ohne Mittel geseßen und gehörig ist, fürgenommen werde.
 »O. C. 1555. P. II. tit. I. §. 1.

Idemque est quo, seposita tantisper Austraegarum materia; (de qua velut medio iustitiae promouendae admodum ambiguo alio loco inferius plura), exponere voluerim quod omnia primi pie colendi Camerae legislatoris *Maximiliani* consilia pro pacificanda Germania coepta male successissent, nisi principibus multa persuasio relicta fuisset, formam pristinam rei suae iudiciariae quoad primam saltem instantiam factam rectam se seruaturus; quocirca mirum non est, cur auctores O. C. qui ordines Imperii fuere, *continentiam causae* beneficio *Austraegali* tam aduersam abhorrerint, et Imperator consenserit, vt hac de re superfederetur,

CAP. VI.

FONTES EX QVIBVS DEFINITIO CAVSAE CONTI- NENTIAE HAVRIENDA ET FINES QVIBVS EST CIRCVMSCRIPTA.

Incidenter iam adduxi, Recessum Deputationis de 1600, primam esse legem positivam, qua *continentia causae* longe quidem vsu suggesta erat introducta, §. 23.

§. 23 et 24 huius Recessus continent sedem legis ipsissimam
 verbis disertis:

„Wenn wider zween oder mehr Consortes, deren jeder seine son-
 „derbare Austräge hätte, alsobald in Camera supplicirt würde;
 „ordnen wir, daß in solchem Fall, da sich aus den narratis die
 „continentia causae befinden würde, und sich die Partheyen
 „eines endlichen und gewissen Richters nicht vergleichen könnten,
 „alsdenn alsobald an unserm Kayserlichen Cammergericht Proceß
 „erkannt sollen und mögen werden. Gleichermassen wenn einer, so
 „vermöß der Reichs-Ordnung vor die Austräge gehörte, mit an-
 „dern seinen Untertanen und Dienern zu beklagen, sollen die Aus-
 „träge disfalls nicht statt haben, sondern soll unser Kayserlich Cam-
 „mergericht, als das höchste Gericht, ob continentiam causae,
 „darunter anzulangen seyn; Es wäre dann, daß die Diener oder
 „Untertanen für sich selbst mit der Sachen nichts zu schaffen,
 „und allein zu derselben als bloße Ministri gebraucht, auch ex
 „facto suo sic nicht, sondern ihr Herr dem Kläger obligirt, und
 „condemnirt werden mögte, auch der Herr die Diener oder Un-
 „terthanen selbst vertreten wolle und könne, auf welchen Fall als
 „lein auf den Principalen zu sehen, und nach Ordnung der Aus-
 „träge die Herrn denselben nicht, sondern der Untertan und Dies-
 „ner diewils ihm zu folgen schuldig seyn soll.“

Vid. idem Recessus Dep. et Conceptum O. C. P. II. tit. 9. pr.

Ante annum 1600 neque Imperator neque Ordines positivè
 quid statuerunt, adeo vt fere nomen *continentiae causae* fuerit
 ignoratum nisi quod Consulti Romani Iuris magis magisque eua-
 gati calluerint; quicquid enim grauaminibus statuum supra ci-
 tatis aduersus O. C. 1555 de casibus, vbi reus superior cum cor-
 reo ordine inferiori quin etiam sibi subiecto concurrerit, prola-

C

tum et ex Camera responsum fuerit, quo nec minus pertinet id quod ab Imperatore et statibus in anno 1570 Iudicio Camerali est impertitum, nullibi literam legis positivam reperies, quum neque ipsum Camerae tribunal in hac Iura totius Imperii tangente materia legis instar respondere, neque Commissio sibi data alium effectum producere potuerit, quam quaevis consultatio a Committente nondum probata peperisset.

Conclufit forfan ex iis quae apud

de Ludolf l. c.

leguntur *Pauermeisterus* ad ea quae tribuit *Mynfingero*; vbi ad statuum grauamen contra O. C. delatum:

„Dieweil sich auch etwa Sachen zutragen, welche nicht also bald, soviel die Personen belangt, unter denen verordneten Austragen zu finden seyen, also da ein Churfürst einem andern Churfürsten und eine Stadt, als Mit-Consorten, um Rechte ersuchen thut, oder da ein Fürst einen Churfürsten und dann die Unterthanen beyder vorgemelter Churfürsten und Fürsten, als Mit-Consorten, um Rechte fürnehmen will, welche casus mixti seyen, und viel Zweifel daraus erwachsen, wie man sich selben haben, oder ob der Consorts geringer, seinen Consorten als höheren, nachfolgen soll, fleißig zu erwegen, und zu verordnen u. s. w.“

Iudicium Camerae hanc tulit repositionem:

„geben die gemeine Rechte in hierin angezogenen Fällen der Ordnung einen lauterem, gewissen und gerichtlichen Verstand, also, daß dieß Orts einige fernere Vorsehung und Constitution nicht vonnöthen.“

Sed quum haec circa annos 1556 et 1557 accidissent, et lex ipsa *continentiam causae* statuens non prius quam post quinquaginta fere

fere annos promulgata esset, *Mynsingerus*, si caetera omnia essent paria, quum tamen fouisset longe aliam *continentiam causae* quam quae Austregis obtulerit, quiescit innocens, non solum propter tanti interualli interiectionem, sed quia eadem responsio ex Camera emissa tenderat ad legem admodum diuersam ab ea quae in Deputatione Imperii posthaec erat condita; Ius enim commune, ad quod Excels. Collegium Camerale in responsione sua prouocabat, vt superius pluribus exposui, ignorat omnes superiorem inter et inferiorem Iudicem distinctiones; Ad constituendam *causae continentiam* supponebat Ius commune, quod tunc temporis in omnibus casibus dubiis Romanum erat, non Iudicem superiorem sed Iudicem causae iam iam pendentis vbicunque pependerit, qualiscunque fuerit iudex, siue superior, siue inferior, adeo vt non exstet prohibitio, ne subditus coram foro principis sui, quamuis sit austraeale, conueniretur, quam tamen fori Austraealis ampliationem ne quidem *Mynsingeri*, vt taceam totius Augusti Collegii, veram mentem fuisse crederem, quum negandum non sit restrictionem Iurisdictionis Austraealis *) procul dubio causam remotam stabiliendae *continentiae* fuisse.

Quod attinet ad verba Commissionis a. 1570 Iudicio Camerali delatae, quae

eod. *R. I.* de 1570. §. 77.

asseruantur, quorumque huc spectant sequentia:

„Dass der Cammer-Richter etliche Benschere insonderheit verordnen solle, so die substantial-qualitates, darauf die Processus, des seye in erst oder ander Instanz zu erkennen bevorab in Sachen

*) Inferius suo loco ostendam, si quid sit quod Austregis odium summorum Imp. Tribunalium ad effectum earum restringendarum consciuerit, hoc magis in *conventionales* quam *legales* esse coniciendum.

„ehen Citationis contra plures Correos diversi fori und
 „bergleichen, so täglich fürkommen, zusammen tragen, darnach
 „in pleno Senatu referiren, darauf sich das Collegium eines
 „einheitlichen Brauchs und alten Styli, in Fundirung des Kay-
 „serlichen Cammer-Gerichts-Jurisdiction und Ertheilung der
 „Proceß endlich vergleichen, solches --- in die Maynaische Canz-
 „ley -- um auf nächstkünfftiger Reichs-Versammlung publiciren
 „zu lassen, schriftlich überschicken; gleichwohlen Cammer-Richter
 „und Besizer in mittelst solchen verglichenen Puncten in de-
 „cernendo Processus gemäs sich verhalten sollten -- „

nullibi legem huiusmodi prouisoriam effectiue esse insequutam
 et promulgatam inueni; quod probo Actis Comitiorum Ratis-
 bonnensium de 1594, quae inter alia in Comitibus a Camera Imp.
 proposita dubia particulare hoc continent dubium:

„Wann einer, so die Austräge hat, mit samt seinen Unterthanen
 „oder Dieneren zugleich zu beklagen, sind eines Theils der Mey-
 „nung, daß die Sache nicht gleich ad Cameram möge gezogen
 „werden, sondern dieselbe vor die Richter der Austräge gehörig
 „sey; dann ein Unterthan und Diener seinem Herrn, und diesem
 „als Dignioris Richter (qui hac in parte haud dubie Su-
 „perioris potestate fungitur) nachzufolgen schuldig, dann
 „sonsten einem Fürsten oder Stand &c. an solchem beneficio
 „nicht weniger Abbruch geschehen mögte &c;

„leztlich aber majoribus votis dahin geschlossen, daß die Austrä-
 „ge dießfalls regulariter nicht Statt haben mögen, dieneil sie
 „strikti juris und derselben Richter jurisdictio limitata ist,
 „auch sich ferner nicht erstrecken mag als über diejenigen, welche
 „der Austräge fähig, wie auch in dem Fall die Privati und Con-
 „sorses huiusmodi mit Benennung der Richtern nichts zu
 „schaffen, sondern ihre eigene ordinarios iudices haben, dero-
 „wegen

»wegen ob continentiam causae ad omnium illorum judi-
 »cem superiorem zu gehen; Es wäre denn, daß der Diener
 »oder Unterthan für sich selbst mit der Sach gar nichts zu thun
 »und allein zu derselben als bloße Ministri gebraucht, auch ex
 »facto suo mit dem wenigsten obligirt, oder deswegen in eine
 »Weise dem Kläger condemnirt werden mögten, auf welchen
 »Fall es dafür geachtet, bieweil dieselbe ganz überflüssig und nur
 »in fraudem der Austräge mit eingemischet, ihr Nemer auch
 »und Befehl allein temporal und leichtlich ganz verändert wer-
 »den mögen, daß derhalben allein auf den Principalen zu sehen.
 »Cum quo omnia, vt qui non nisi reuera solus in lite
 »sit, expediri possunt & debent.»

III. *Frechii*, Cancellarii Corbeiensis, Gedanken von den Aus-
 trägen. Höfter 1769. S. 32 et 33.

quale dubium certe non amplius superfuisset, si prouisorium
 a 1570 Iudicio Camerali demandatum iam peractum fuisset;
 cui conclusioni inferuiunt praeiudicia, quae referuntur a

Schubhardo Traët. de Austreg. C. 9. P. 1. n. 100. de annis 1584,
 1586 et 1587.

de *Continentia causae* secundum principia Iuris Romani in Ca-
 mera aliquando vsurpata, satis clare enim ex his liquet, *conti-*
nentiam causae Iure communi siue Romano fundatam in sensu
 Iuris Cameralis veram non fuisse, quia Ius Romanum nescit Au-
 stregas, *continentiae* quippe causae, quatenus ad plures correos
 adcitandos se refert, directe oppositas, adeo, vt in fraudem ear-
 um contra eos qui beneficio Austregali gauisi sint neque ei vltro
 renunciauerint exerceri non poterit *continentia causae* ante
 initium Saec. XVII. Quid multa? Inter omnes practicos con-
 stat, Conceptum O. C. eiusque relatum nim, Recessus Deput.

de 1600 sedem esse vnicam materiae; ex cuius tenore literali fines *continentiae causae* eiusdemque vsus in Camera recepti sint dimittendi.

Etenim passus concernens §. 23 et 24 ponit, causam primam *continentiae* introducendae in conflictu talium partium, quarumquaeque *Austregis* suis gauderet; nullum itaque est dubium, *continentiam causae* Legibus Imperii fundatam, quoties de ea sit fermo, toties in relatione ad austregas intelligendam esse; nam deficiente hac relatione ea quae iure Romano nititur *continentia causae* quidem subintraret, sed eandem a Germanica multum differre, diuersoque proinde nomine distinguendam esse, partim ante iam est dictum, partim autem paullo inferius suo loco commonstrandum differam;

Hoc loco sufficit ex praemissis assumere, *continentiam causae* Archi-Tribunalium Imperii solum in *fauorem Actoris* nequam Rei, sed potius in odium multiplicationis reorum esse introductam; ex quo porro fluit, talem *continentiam causae*, quam equidem *Germanicam* nuncupare mallet, nunquam iuuare reos ideoque exceptionis loco nullum tenere vsus in foro.

Quum autem haec noua Compellatio nimis forte nouaturire redoleret, praedicatis magis congruere mihi est visum nomen *Continentia causae proprie sic dictae*, quo iam sequentibus lectoris beneuoli pace utar; quo magis ab ea contradistingui possit *Continentia causae Romana*, siue *impropria* nomine *Connexitatis causarum* mihi ventura.

Periculum nunc faciam definitionem efferre, quamquam difficilis et periculosa in iure sit omnis definitio. *)

CAP.

*) Quo sensu difficilis in disciplinis sit definitio, alibi exponere suscepi *Commentar. de difficultate definitionum* Onold. 1766.

CAP. VII.

CONTINENTIA CAUSAE PROPRIE SIC DICTA
SIVE GERMANICA DEFINITVR.

Continentia, identitas, connexitas causae, voces sensu grammatico generaliori eiusdem significationis esse nemo nisi strenuus artis grammaticae perscrutator dubitat; Hanc tamen differentiam oculo quidem Grammaticae, vt ita dicam, iuridico minuto intuens non possum quin animaduertam, *connexitatem* non versari in *vna* causa sed semper in habitu ad causam aliquam iam iam pendentem cum qua *connexa* dici possit, idcirco potius *connexitatem causarum* quam *causae* compellendam, in *Continentia causae* autem hoc *plurali numero* opus non esse, velut in qua non quaeritur de causa iam pendente sed solum de *vnica* indiuidua causa pluribus correis communi, vno eodemque tempore in forum perducta, adeo, vt ne quidem de indiuiduitate causae minima sit disceptatio sed solum pluralitas creditorum diuersi fori et beneficium primae instantiae praetereundum obambulent.

Hac ratione non habita res in lusum verborum inanem incidit, quem meditatione dignum non habuerim; verumtamen has lecturi, vt eo clarior ipsis videar, facile ignoscant huic subtilitati in determinando vsu numerorum.

Si huiusmodi etymologiae eruditionis apicibus oblectarer, *Continentiam causae* pro genere, *identitatem* et *connexitatem* autem pro speciebus sumerem, quarum illa nim. *identitas* continentiam causae meam *Germanicam* et haec videlicet *connexitas* continentiam causae meam *Romanam* siue *connexitatem causarum* denotaret, sed tale verborum aucupium aliis sit relictum et

iden-

identitas causae mihi sit praedicatum diagnosticum *continentiae* meae *Germanicae*, quam ita definire iam velim:

Sit *Continentia causae* „fundamentum iurisdictionis superioris in usum actoris concessum, quo multiplicatio reorum et iudicum in primis Austregalium super vna eademque causa pro administranda meliori et celeriori iustitia corripatur.

Fluunt requisita huius beneficii *actorii postiva* ex definitione, vt 1) semper substrata sit causa indiuidua, vna eademque, 2) plures ad sint correi diuersi fori, Imperio tamen immediate aut pro parte mediate adscripti, quorum vnus vel alter Austregarum instantia gaudeat, et quoad requisita *negatiua*: vt a) ne quidem vnitas siue identitas causae in dubium vocari aut ab aliquo correorum negari possit, sicut e. g. in casibus tutelae et tutorum diuersi domicilii conueniendorum, aut in actionibus hypothecariis contra plures eiusdem hypothecae possessores inter diuersa fora disiectos, instituendis siue ex vno a pluribus debitoribus signato instrumento obligatorio, sit extensum super vna eademque causa aut super pluribus ex iisdem tamen literis obligatoriis combinatis debendi causis, b) vt hoc beneficium fundandae iurisdictionis superioris neque procedat Reo quo Exceptionis nomine se tueatur, neque pertineat ad muniendum forum praeventum siue litispendingia anteoccupatum; quum exceptio *praeventio* et *litispendingiae* non valeat *actori* sed *Reo*; quo casu exceptio nomen a specie, neutiquam a genere *Continentiae causae* trahit, adeo vt omnino superfluum esset, exceptionem praeventio, ex cuius nomine clara mihi nascitur idea, permutando eam cum nomine generico a *Continentia causae* sumto, ideam generaliore atque obscuriore reddere; hac meditatione inductus ad distinctionem redire mihi visum est, qua

qua omnes huiusmodi Exceptiones e. g. praeventio, litispendentia, rel. si qua generica compellatione opus esset, nomine *Connexitatis causarum* comprehendi possent.

CAP. VIII.

DESCRIPTIONES ET DEFINITIONES A SCRIPTORIBUS IVRIS CAMERALIS ELATAE CONFERVNTVR.

Ne prolixior videar, nolim ad *Mindanos, Vmmios, Mynsingeros, Gaillios*, reliquosque regredi. Quorum vestigia pressit, a *Blumio*, altero Legis Cameralis materialiter nouissimae Editore, sit principium ac medium et probatissimus auctor *des kurz gefassten Cameral-Lexicons* claudat agmen. *) Dum dico *Blurwium* omnes eius Commentatores nouioresque Concepti O. C. Editores subintelligo, vtputa *Deckherros, Winkleros, Ludolfos, Franeros* atque Ill. I. I. de *Zwvierlein*. Quae *Blumius* de *Continentia causae Processu Camerali* Tit. XL.

tradit suis verbis exponam:

„Est causa Iurisdictionem Camerae fundans nihilque aliud, quam cohaerentia negotii in iudicio disceptandi,
 „quae hoc negotium separari non patitur sed vno eodemque iudicio terminari vult.

Causas huius inseparabilitatis quaerit *tam* in beneficio vtriusque partis, Actoris atque Rei, ne in diuersis iudiciis litigare cogatur, neque sumptibus defatigetur et vna pars ad damnosam transactionem ineundam redigatur, *quam* in leuamine vnus par-

D

tis,

*) Ill *Chr. Iac. de Zwvierlein* *vermischte Briefe und Abhandlungen*, scriptum adhuc nouius, ad manus mihi non est dum haec scribo.

tis, quo consilium alterius diuersas actiones, quae vno iudicio et sub vno iudice commodius tractari possent, ad diuersa iudicia malitiosè trahendi, collabefat, denique in alleuandis Tribunalibus ne superstitis et inutilibus litibus ventilandis onerentur, nec minus in bona iustitiae administrandae fama, quae profecto lapsura esset, si multitudine iudicum super vna eademque causa absurditas diuersarum sententiarum vix vitaretur. Praetereo causam vltimam quam adiecit, diuisionem quippe *continentiae* legibus esse prohibitam, ceu homophasin huc non pertinentem.

Primo huius doctrinae obtutu se offert discrimen, qua a mea definitione distat; Beneficium vtrique parti tributum sistit hanc differentiam, qua rotunda quadratis, Romana Germanis et identitas connexitati miscetur, quaque non potest quin tanti quos auctor recenset casus in hunc turbinem coniciantur; Inde sequitur partitio in duodecim modos Iurisdictionem *continentia causae* fundandi, quorum *primus* diuersum rerum situm, *alter* reorum fora diuersa, 3. coeptum litigium, 4, 5 et 6 Reconuentionem, Interuentionem et cumulationem actionum, 7. rem et obligationem indiuiduam, 8. actionem indiuiduam, 9. indiuiduam societatem, 10. pertinentias. 11. principale et accessorium, 12. consequentiam respicit.

Quis non videt plurimos horum modorum definitioni e Legum fontibus efferendae haud respondere quin et aliis iam subintelligi?

Ordine *secundus*, *septimus*, *octauus* atque *nonus* tantum mihi congruunt.

Primus in *diuerso rerum situ* se fundans litera legis expressa caret, quem insuper Recessus Dep. de 1600, ceu inter *dubia* Came-

Cameralia exhibitam propositionem vltiori statuū consultatio-
ni remisit; et quanquam huius rei nondum decisae haud habita-
ratione propositio in obseruantiam Camerae transferit, vt idem
Blumius &

Strykius vs. mod. lib. 11. tit. 2. §. 13 et 14.

testantur, tamen propter nouiorem causarum feudalium exem-
tionem reliqui casus rarissime contingunt, cui accedit conclusio
analogā, quicquid contigerit satius ex principio corripiendo-
rum plurium iudicum quam rerum situ demonstrari; diuersi
enim rerum situs concipi non possunt, nisi simul adsint diuerso-
rum situum diuersi iudices; tunc autem casum meae definitioni
iam inesse patet.

Coeptum litigium praebet quidem exceptionem reo contra
eum qui forum, ad quod reus causam iam pertulerat, transilire
intenderet, non autem congruit actori, qui plures correos non-
dum conuentos coram vno iudicio additandos esse velit; sit enim
exceptio *praeuentionis* siue *litispendentiae* in quam alluserint *Blu-
mius* et quos sectabatur; neque tunc *praeuentio* in citatione fun-
data ad Te actorem refert, quum, antequam altera pars, quam
singas Caium, in alio iudicio intentionem suam prosequutus
esset, praeuentionis nulla exstaret idea, posteaquam vero hic
Caius praeueniendus aliam citationem ab alio iudice impetrasset,
tunc cessarent respectu huius citationis vices tuae actoris et pra-
uentione tua vt exceptione vtens transfires in Rei vices. Pari
modo neque *litispendentia* quadrat actori quam ICtorum Sylua,
quos enumerat

III. *Pütterus* Opusc. rem iudiciar. Imp. illustr. in diff. inaug. de
praeuentione §. 29.

non nisi ex L. 30. ff. de Iud.

„Vbi semel acceptum est iudicium ibi et finem accipere
„debet

ideoque praeuia litis contestatione agnoscit;

Quodsi litis contestatio consensum vtriusque partis supponit; non video quod opus sit *continentia causae* vt adigatur pars a contractu resiliens ad eum adimplendum et litem in eo iudicio quo coepta ad finem vsque profequendum.

Proprie itaque *coeptum litigium* et exceptiones inde orientes ad *continentiam* nostram *Germanicam* non spectant. Efficiunt praeuentionem, peculiare genus beneficii, ipsis suis nitens argumentis quae *Continentia Romana* suppeditat; in praeuentione enim non de fundanda Iurisdictione superiore sicut in *continentia causae* quaeritur, quum vel Camera Imperii a Iudice inferiori rite praeueniri queat, vt prodit notabile praeciudicium

laud. Pütterus l. c. §. 113.

in caussa *Heredum Herfsi* contra *Schönborn* et *Ordinem Iobannitarum*, quo caussa ad Magistratum Francofurtensem litispotentia praeuentum Sententia Camerali d. 31. Aug. 1739. publicata remittebatur; Et ratio naturalis docet insuper, in praeuentione subintelligi semper iurisdictionis concurrentes, quarum quamlibet a quavis partium libere eligi posse, velut res nullius libere anteoccupantur; quae tamen notae characteristicae in *continentia causae Germanica* haud occurrunt, in qua non agitur de iudice cum alio concurrente neque Iurisdictione alicuius libere optanda, neque de iudice *priore tempore*, sed solum de iudice *potiore iure* partibus diuersi fori inferioris dicundi.

Idem

Idem ratiocinium coincidere cenſeo de litis aſſiſtentiae ſpe-
ciebus, *denunciatione litis, nominatione auctoris*, vbi iterum duo
fora eiusdem iurisdictionis, nim. conuentioni et auctoris ſuae de-
nunciati concurrunt, omniaque ad praeuentionem redeunt quae
et hic inferiorem cum ſuperiore iudice concurrere ſinit.

Quid dicam de *reconuentione, internentione* et *cumulatione*
actionum?

Si quis materiam reconuentionis et pauciſſimos caſus huc
pertinentes acutiori ſtylo perſcrutetur, eam nedum ſatis ſocun-
dam ſed et meae definitioni *continentiae* valde in congruam iu-
dicabit.

Nec in reconuentione de pluribus reis fermo eſt, ſed idem
iudicium permutatis modo partium vicibus permanet ex con-
tractu, quem partes in conuentione implicite aut, vt in pluri-
bus iudiciis quoad extraneos eſt moris, expreſſe vel deſuper ca-
uendo ineunt, coram vno et eodem iudice ſimultaneo Proceſſu
dimittere, neque refert an conuentionio ante aut poſt litem conte-
ſtatam ſit inducta ideoque *impropriae* vel *propriae* nominis veniat,
dummodo ante conſolutionem in cauſa ſit inducta vt conuen-
tio aequae ac reconuentionio vna eademque poſſit definiri ſententia.

Differt, quoque in hoc a continentia cauſae quod haec ſit
Auſtregis oppoſita, reconuentionio autem iudicio Auſtregali cui
ſoli Rei Conſiliarii adhibentur, ne quidem ſit conceſſa, ideo-
que in habitu ad Auſtregas conſiderata primario *continentiae cauſae*
careat, quod euincit Gen. de *Zouierlein* Praefide Ill. *Püttero*
Opuſculis eiſud. de Ordine Iudicio ab Auſtraegis obſeruando.
Diſſ. XI. §. 63. praeunte *Deckherro* ad *Blumii* P. C. tit. 27. n. 146.

Quin et si neglexeris reconventionem tuam ante latam sententiam introducere, post decidam conventionem *reconventio* tua sane esset praeclusa, quanquam illa *connexitas*, quae omni reconventioni cum conventionem inest, vel post decidam conventionis causam semper eadem remaneat; ex quo facile colligendum, sicunde reconventionem inter continentiae causae effectus referri liceret, mea *Continentia Germanica* siue *proprie sic dicta* eam non reciperet, ideoque ad species *Continentiae Romanae* siue *connexitatis caussarum*, utpote connexitate aliqua cum causa conventionis nitentem repelleret.

Interuentio quomodo fundet iurisdictionem multo minus video, cum iurisdicctio in actorem nulla sit praerogatiua, quippe qua vel omnium infimus iudex pollet, quam primum a quocunque actore, quin etiam a Turca imploratur; interuentio autem semper actoris & rei pugnam iam initam praesupponit, ideoque ulteriozem correum in iudicium non vocat. Fingas abs te esse conuentum Caium, utrumque iudicio immediate subiectum, dein post litem coeptam Caium a Titio Imperio immediate subiecto vel etiam Austraegis gaudente interuentum; dic, quaeso, an iurisdicctio ab interuentore sua sponte implorata sic ampliata fuerit? aut nonne potius grauamen inflixum fuerit Titio, sin interuentio sua propter diuersitatem fori sui reiecta fuisset?

Etenim nos versamur in eo quod iurisdicctio superior continentiae causae fundata deroget inferiori; atquin iurisdicctio superior, quam quilibet interueniens ultro adit, neque sibi, neque si forte sit mediatus suo iudici ordinario inferiori ex illo tritissimo, *quod actor* siue socius eius interueniens *forum Rei* sequi debeat, derogat; inde sequitur interuentioni neque ad causas iurisdictionem Cameralem fundantes neque ad Continentiam neque
pro-

proprie ad *connexitatem causae* spectare, sed suis magis pecularibus praedicatis, ex regulis societatis depromendis subsistere.

Cumulatio actionum magis, ut verum fatear, sapit *continentiam causae* et ampliacionem iurisdictionis; is enim, qui hoc beneficio utitur, efficit ut Camera fiat iudex competens super actionibus quae extra Cumulationem ad Cameram non pertinuissent, ut inter alios statuit

Roding ff. Iuris Cam. L. i. tit 17. §. 66.

quanquam equidem non ausim definire, quid sit iuris de causis feudalibus, ecclesiasticis, criminalibus, si contigerint cumulationi, nouissimum tamen huius cumulationis effectum praebet causa mihi met frequentata domestica

Schaumburg-Lippe contra Lippe-Deimold,

vbi ad preces cum causa super puncto mandati de non offendendo versante munitas praeter Mandatum de non offendendo nec turbando in tranquillitate publica S.C adhuc Mandatum de protegendo siue protectorium, 14 Aprilis 1769 decernebatur in Augustissima Camera et Circuli inferioris Rhenano-Westphalici Directorio demandabatur executio; protectoria enim a Doctoribus causis ad Cameram non spectantibus ut et saluae guardiae annumerantur, inter quos loco omnium sint:

Roesler de Protectoriis Caes. Coburg. 1688.

III. *Chladenius de Diplomatis Protectoriis. Viteb. 1750.*

Perill. I. I. *Moser Grundsätze der H. N. R. Praxis V. B. 16 C. §. 8.*

III *Pütter noua Epit. P. I. §. 516.*

Verum qualescunque sit cumularum actionum effectus, non tamen video praedicata *continentiae causae* tam congrua ut eam
sim-

simpliciter huius generis inter species reputare possem; producit quidem Iurisdictionem quae caeteroquin cessaret, sed hanc tantum super causa non autem super persona, persona enim Iurisdictionem Camerae iam in alia causa cum qua nim. alteram causam cumulat, agnouisse subintelligitur; Et haec eadem est qualitas quae a *continentia causae* meae abhorret, in qua non est quaestio de habitu summorum Imperii Tribunalium inter se et ad Augustissimum Imperatorem, sed tantum de vna eademque causa ne vllius quidem disceptionis de vnitatem susceptibili, atque de iisdem personis indubitanter eiusdem causae participibus res vertitur.

Connexitatem quam a *continentia* contradistinxi hic subintrare lubentius concedo; quid ad hanc *continentiam*, an Imperator in exercitio Iuris sui protectorii &c. magis a Consilio suo Sanctiori, siue Imperii aulico, siue a Camera Imperii se velit praesentari?

Omne sane dubium eo recedit, quod cumulatio actionum in casu simili, ne pars impetrans multitudine iudiciorum nimis distineatur, transferat ipso iure tantum potestatis Caesareae, quantum est opus ut innuatur precibus, quae ad Camerae non spectarent, si ad eam solitarie et absque cumulatione perductae fuissent, adeo ut neminis in Imperio Statuum neque beneficium Austriaegarum interfit, per quoduis summum Imperii Dicastrium is, penes quem summa est potestas, eandem exercendam decerni sibi placuerit.

Haec haecenus de actionum cumulatione ut medio mihi viso haud sufficienti Iurisdictionem supremam erga plures cores ampliandi et quum insuper in casibus iam adductis ne quidem Statuum Imperii Iurisdictioni aut Austriaegarum Instantiae dero-

deroget, ad *continentiam causae Germanicam* nullatenus pertinente; Per me vel maxime *connexitatis causarum* speciebus quod. modo adscribatur.

Reliqua quae *Mindanus* de *Continentia causae* ex capite *perinentiarum*, *principalis accessorique*, *consequentiae*, tradidit,

Mindan. de contin. caus. cap. 10. 21. 22 et vlt.

vt multa de his verba faciam mereri non videntur. Idea enim de *perinentiis* socia est diuersi rerum situs quem superius iam dispescui, sicque *principale* et *accessorium* sibi inuicem hodie non tribuunt iurisdictionem, cum possessorium et petitorium diuersis foris subiici posse ex iis quae in procedentibus sunt deducta constet, et quod attinet ad *consequentiam* requisitum *Continentiae causae* essentielle, decidat, vt non sit connexitas *consequentia*, quae argumentis demum esset eruenda sed liquidissima vnitas et identitas causae, quae sit luce clarior nulliusque desuper disceptationis susceptibilis.

Blumium iam relinquens progredior ad Perill. solertissimum Iuris Cameralis custodem L. B. a *Cramer*, qui *Opusculis* suis egregiis adiecit

Dilucidationem Differentiae Continentiae et Identitatis causarum,

quam occasione causae supra iam memoratae famosae *Ordinis Teutonici* et *Domus Oettingensis*, ius lictum publicum iudicendi concernentis amplius illustrauit doctissimus vir nouiore meditatione

Eiusdem Nebenstunden 69. Th. n. VI.

cui accedunt, quibus supra Cap. III. ad sustinendam propositionem quandam praeliminarem ex causa *Hamburgensi* vsus sum

Weylarische Beyträge 4ter Th. n. IX.

E

qui-

quibus comparatis Virum perillustrem quidem differentiam *Continentiae* et *Connexitatis* acutissime callere nemo dubitat, quoad usum fori autem diuersitatem effectuum ea mente non attendisse mihi videtur vt illis tribueret vsum saltim ratione personarum directe sibi inuicem oppositum. *Continentiam causae* enim in actoris duntaxat vsum introductam esse in definitione mea contendere, *connexitatem causarum* vero Reis exceptionis nomine concessam suo loco obiter demonstrabo.

Omnia *Continentiae* basin in dispositione Legis Romanae 10. C. quam supra protuli, ideoque non in combinatione plurium Reorum diuersi fori ad vnam eandemque causam sed in sola reductione plurium iudicium ad unum ponit vir eruditissimus. Quodsi in casu Hamburgensi fingeres, pistores conuentos non omnes eidem foro Hamburgensi sed pluribus diuersis statuum vicinorum Iurisdictionibus subiectos fuisse, valde dubito, sola hac *continentia causae Romana* ad citationem satis fundatam fuisse; nam verba legis „*vt nulli prorsus audientia praebetur. qui causae continentiam diuidit,*” poenam comminantur ei, „*qui contra hanc supplicauerit sanctionem atque alium super possessione, alium super principali quaestione, indicem postulauerit,*” euentissimeque docent, *continentiam causae* in odium eius esse conditam, *qui causae continentiam diuidit*, et possessorium in alio quam petitorio siue petitorium in alio quam possessorio iudicio instituere velit. Equis autem non videt, Pistores Hamburgenses causam ipsam in partes diuidere nequaquam voluisse, consequenter sola *continentia causae Romana* a foris suis ordinariis euocandos non fuisse?

De combinatione plurium reorum et cuique auferendo beneficio primae instantiae nihil hac lege statutum esse in oculos incurrit omnium; Nihil enim vetat lex quam diuisionem accessorii et principalis, separationem (hodie tamen licitam) possessorii

forii a petitorio; hoc itaque petitorio forte iamdudum ad iudicem inferiorem quendam deducto possidenti non liceret possessorium in foro superiori instituere, adeo vt parti aduersae, quae in hoc foro possessorio superiori adeundo conueniri intendatur, permissum sit, *continentia causae* et petitorio suo iam pendente se tueri; quemadmodum casu inuerso fauore *continentiae* nec minus idem beneficium valeret possidenti, si forte contra turbationes tertii eidem turbatori in possessorio litem mouisset et postea lite ad huc pendente idem turbans coram alio iudice petitorie agere vellet; vtroque autem apparet, legem *continentiae Romanam* haud actori sed Reo, qui diuisione causae se gravatum sentit scriptam esse. His positis non video quo Iuris Romani aduiculo pistores Hamburgenses aditandi fuerint sub obtentu Legis, quae in eorum tanquam reorum fauorem est lata neque in eorundem odium proin detorquenda, nisi prorogasset sua sponte iurisdictionem plurima pars.

Quamprimum autem causam subicio *continentia Germanicae* tunc mutatur facie et mihi quidem nullum amplius superest dubium, quin aditatio fuerit optimo iure decreta; huius enim essentialia praedicatum est, vt sit in vsu actoris, non Rei, concessa et iurisdictione insuper fundata arripiat omnes diuersi fori correos, vnus eiusdemque causae; Pistores Hamburgenses vero quanquam proprie diuersis foris non erant subiecti; diuersos tamen in hac causa iudices, nimirum quatuor eorum iudicem appellatorii et reliqui iudicem inferiorem agnouerant; id quod patet non tantum ex definitione mea, sed et Legis ex actis nostrae Cameralis praeliminaribus vt puta Commissorio Comiciali Camerae Imperii delato

Rec. I. de 1570. S. 77.

E 2

cuius

cuius formalia huc spectantia supra iam adduxi, vbi indubiamens totius Imperii tam diserte est exposita, vt inde aperte eluceat, *continentiam causae* posthaec stabilitam insuper obtinere vel inter partes Austregis non praeditas, quanquam lex ipsa de partibus Austregis gaudentibus solum loquatur, verba enim terminantia Recessus Imp. praeliminaris quae iterum repetere ne pigeat,

»Das der Cammer-Richter etliche Besizere insonderheit verordnen solle, so die Substantial-Qualitates, darauf die Process, es sey in erst oder ander Instanz zu erkennen, bevorab in Sachen Citaciones contra plures Correos diuersi fori und dergleichen, so täglich fürkommen, zusammentragen, *)

Austregarum nullam habent rationem.

Haec omnia vel ipsius Viri Perillustris

L. B. a Cramer System. Proc. Imp. Sect. I. Tit. 5. § 235.

doctrina:

»Neue Causae Continentia diuidatur, plures litis consortes, quorum non omnium idem forum est, coram iudice superiore omnibus communi conueniendi sunt,

nituntur, cui omnes Iuris Cameralis periti debent suffragium; neque ab ea meam definitionem abhorreere censeo, eandem tamen ad *continentiam causae Germanicam* siue, *proprie sic dictam* ego qui-

*) III. Püsterus recte quidem *nostra Epitome Proc. Imp.* Lib. III. §. 193. p. 122. obseruat hanc inter plures mediatas Austragis carentes personas reapse magis praxi quam lege niti, sed quatenus R. I. sunt leges, eandem praxim hoc Recessu cen lege praenitiam praeceptam ideoque probatam videmus.

quidem restrinxerim; idque incluti auctoris sententiae nequidem reniti crediderim.

Nam in *Causa ante-recensita Ordinis Teutonici, Horis subcesivis Wezlarvensibus* l. cit. narrata, ex ipsis Decreti Cameralis quod commentatus est, formalibus:

„Ist das gebettene Mandatum ob manifestam identitatem
 „et causae connexionem ac praeuentionem de anno 1753
 „-- erkannt ic.

„in Conf. 13. Martii 1766.“

liquet, nuncupationem: *Continetiae causae* praemeditato animo omiffam et sic ab ea *identitatem* et *causae connexionem* esse contradistinctas.

Hoc vnicum vero mihi satis clarum non apparet, num haec connexitas caussae ad fundamentum actoris aut exceptionem Rei, vt ego quidem sentirem, spectet. In Decreto Camerali vt fundamentum actori pro obtinendo mandato de litem non trahendo ad aliud forum inseruiens praemittitur *connexitas caussae* ac praeuentione, sed quum connexitas caussae, pari modo vt et de praeuentione et litispententia supra docui, in fauorem Rei introducta mihi videatur, partem Teutonicam pro qua caussae connexio hic loci praedicatur, magis Reum quam actorem considerandam suspicor; Nisi enim Ordo Teutonicus in supplica pro impetrando hoc mandato exhibita de Domus Oettingensis lite iam ad Consilium Aulicum Imperiale perducta, litteris humillimis ad Imperatorem ante missis edocuisset, Camera certe locum non dedisset mandato de non trahendo litem ad aliud forum; at respectu huius fori alterius, nim. Consilii Aulici Imp. pars in Camera supplicans eo magis pro Reo quam pro actore est

est habendus quo minus tacuit, ad preces Domus Oettingensis quodammodo coram eodem iudice se iam intromisisse; quibus concessis nullum est dubium, in hoc excelsissimo Consilio Aulico Ordini Teutonico alias quam Rei vices dari non potuisse, quasue gerenti ad forum Camerale iamdudum in anno 1753 praeuentum prouocanti *Connexitatem causae*, si qua meo sensu fuerit, exceptionis loco, haudquaquam vero Domui Oettingensi processisse, vti ex insequuto Consilii Imp. Aulico d. 29 Aug. 1766 emanato Concluso membro Vto videri licet, verbis:

»Ingleichen hat des Herrn Fürsten zu Oettingen Bitten auf
 »ein Mandatum inhibitorium de desistendo ab vlt-
 »riori illicito recurſu ad Cameram Imperialem gestalt-
 »ten Umständen nach nicht statt.»

In ipſo itaque Consilio Camerale Ordo Teutonicus, dum concederetur ei mandatum de non trahendo litem ad aliud forum, proprie non consideratus est vt talis, qui ex sola metu et mere prouisorie supplicauerit, sed quippe qui contra partis aduersae iam in alio foro tentatam causae diuisionem exceperit et sic mandatum petatum non esset consequens supplicae sed exceptionum praeuentionis siue *connexitatis caussarum*.

Quamuis, vt supra exposui, omnis praeuentio magis propriis suis principiis quam vnice *continentiae caussae Romanae* siue *connexitatis caussarum* legibus nitens mihi videretur, e re tamen non esse existimo, assumendam *connexitatem causae*, ceu requisitum aliquod essentiale praeuentionis, sine quo intercedente, pars praeueniens et praeuenta ideoque praeuentio concipi non possint.

Hac

Hac assumptione saltim exemplum substratum illustre multum inferuiret ad definiendum, quales sint fines *continentiam causae* inter et *connexitatem* vel in ipsis Augustissimis Imp. Tribunalibus terminantes, *illam* actori *hanc* autem Reo valere.

Decretum Camerale et *identitatem* pro synonymo *connexitatis* accipere videtur, quam ego quidem accensui *Continentiae*; sed quoniam hanc magis praedicatum quam subiectum redolere superius iam monui, ad praxin forensem nihil refert, num sit *continentiae*, an *connexitatis* attributum, an vtriusque? in *causae Continentiae* enim vnitas siue identitas indubie requiritur et in *connexitate* identitatem non tam absolute requiri videtur, quum plures res connexae tamen diuersae esse possint, qua ratione equidem identitatem *continentiae Germanicae* iungere malletm; sed quum vsu loquendi communi saepius *identitas* cum *connexitate* varietur, identidem ceu synonymon rhetoricum ad formam iudiciariam nihil referens, cuiuscunque vsui maneat libera.

His omnibus collatis meam definitionem suffragari Doctrinae et principiis Viri Perillustri vndique concludo, tametsi explicite hoc in oculos sole clarius non illuceat.

Nunc ad ea quae Ill. *Pütterus* hac de re sentit; redeo ad casum cuius ex suis

Opusc. Diss. II. de praeventione Cap. VIII. §. 113. pag. 113. et 114.

supra Cap. VIII. mentionem interieci.

Supponit Vir Illustris, argumentis concludentibus, iudicem superiorem semper concurrere cum iudice inferiore, quando
illi

illi est *continentium causarum* et huic rei sitae vel domicilii forum, adeo, vt, quia non nisi inter concurrentes iudices est praeuenio, ab inuicem hi possint praeueniri.

Hic locus est, quo adfert et specie notatu dignissima probat *continentias causae* definitionem, quam et alio loco dedit, quod

„fit medium vnam causam per diuersos plurium iudicum limites diuisam ad iudicium commune superius in prima instantia deferendi, si scilicet vna causa plures personas vel res, quarum diuersa sunt fora, concernit,

20ua Epirome Proc. Imp. Editio II, 1769. Lib. III. §. 190.

Actor, qui *continentia causae* ceu medio iurisdictionem Cameralem fundandi munitus iudicium adibat, intenderat plures correos, quorum erant: *heredes Comitis de Schönborn* inter diuersa domicilii fora disiecti et *Ordo Equestris Ioannitarum*, coram vno iudice compellere; ante iam sustinui *Continentiam causae*, de qua hic erat quaestio, vnitatem siue indiuiduitatem absolute indubiam et apertam praerequirere; hoc supposito actor aperte nixus his formalibus composuit petitum:

„Als sehen Anwalts Principalen sich gemüssiget, zu diesem höchsten Gericht ihre Zuflucht zu nehmen, dessen Iurisdiction *ex continentia causae, ratione personarum diuersis iurisdictionibus subiectarum*, sowohl der Hochgräflich Schönbornischen Herren Erben als des löblichen Johanniter Ordens zeitigen Herren Commenthurs in Frankfurt sattsam fundiret ist,

Ex quo facile est intellectu, hanc *continentiam causae* in eo tantum positam fuisse, quod super *vna eademque causa*, de cuius vnitatem

vnitate et indubia solidaque correorum participatione ex prima instrumenti hypothecarii aspectu constabat, *plures correi debendi diuersi fori adfuerint*; quo casu hoc fundamentum iurisdictionis utique solum in *actoris usum* procedit; Haec pauca sufficiant exponere, sententiam peritissimi huius Viri distinctioni meae omnino esse congruam.

Principalis enim meae definitionis differentia specifica est, quod non nisi *in usum actoris* sit medium concessum; equis autem non viderit, *continentiam causae* nullo modo tanquam exceptionem consideratam Reis in nostro casu profuisse, si ea tueri sibi visum fuisset, quum illis non ageretur de foro superiori omnium communi, quodue tamen finis *continentiae causae* est, sed de conseruando cuiusque fori ordinario beneficio.

Continentiam vero Romanam siue, vt mea quidem fert distinctio, *connexitatem causarum* longe aliis ideis combinandis declarat,

Vir. Ill. Pütterus l. cit. Epitomes Proc. Imp. §. 194.

quod nim. sit medium,

„causam, cuius alius proprie iudex competens esset, ad
„iudicia Imperii trahendi, quia hic pendet causa quaedam
„principalis, sine qua tractari nequit illa,“

Huic definitioni, prout est expressa, nihil habeo quod opponam, nisi quod illa mihi latior videatur quam vt differentia specifica fati liquide inde apparet.

F

De

De reliquo nititur Vir eruditissimus toto tit. ff. de quibus rebus ad eundem iudicem eatur, sequentibusque verbis:

„Si inter plures familiae eriscundae agebatur et inter eosdem communi diuidendo aut finium regundorum: eundem iudicem sumendum praeterea quo facilius coire coheredes vel focii possunt in eundem locum omnium praesentiam fieri oportet cum ex pluribus tutoribus vnus, quod ceteri non sint idonei, conuenitur: postulante eo, omnes ad eundem iudicem mittuntur”

ex quo praecedente *Iust. Henn. Boehmer* inducit, causas, quae ita connexae sunt, ut sine iniuria separari nequeant, simul debere tractari, disceptari, dirimi, praeueniri,

III. Pütter Opusc. I. c. Cap. V. §. 56. II.

ideque concludit, quando vno eademque causa adsit, eaque indiuina, ex qualitate causae fundari iurisdictionem,

Eiusd. Introd. in rem Iudicari. Imp. §. 12. sq.

Celeberrimum auctorem ut plurimum de coadunandis ut ita dicam, Reis hic agere videmus adeo ut neque ab actore neque ab ipsis Reis, sed tantum ab vno vel altero correo coadunationem omnium correorum peti sinat.

Mea autem definitio *continentiae causae Romanae* haud reos aduersus semetipsos concitare sed reum contra actorem munire tendit, eo ut hic a diuisione causae et iam adiro alio iudice repellatur sicque ad iudicem a reo praeuentum mittatur.

Nemo rem iudicariam noscens non animaduertit illam *causae Continentiam* inter species litis assistentiae magis quam *conne-*
xitatatis

xitatis caussarum esse referendam, de quibus supra, vbi de *coepro litigio* erat quaestio, praenotaui, ad materiam praeuentionis eas spectare.

Enimvero praeuentionem ad genus *Continentiae Romanae* distuli, sed alio loco ostendere mihi sit saluum quantum ab ea distet.

Ego quidem hanc *Continentiam* siue *Connexitatem caussarum* ita definirem, quod sit inter iudices concurrentes iurisdictione pollentes medium reo concessum forum litis a reo cen auctore coeptae conferuans atque redintegrans.

Attamen non dubito, sententiam Viri Illustris cum definitione mea esse conciliandam; hic malim in *Continentia Germanica* traditis huius Doctoris probatissimis suffulta quiescere.

Ante oculos mihi nunc est euolutum opus egregium

III. *Tafingeri*, sistens *Institutiones Iurisprudentiae Cameralis* Tub. 1754. 8. Sect. III. Tit. VII. §. 543. 553.

Cum vero omnia, quae *Roding* et *Blumius* collegerant, eodem fere seruato ordine in compendium redegerit, idque scriptorum recentiorum citationibus ornauerit, neque tamen distinctionem inter *continentiam* et *connexitatem* attenderit, nihil praeterea, quae hac de re ad *Blumium* iam in cogitationem deduxi, superest, cui hic immorer, nisi quod §. 553 inter effectus *continentiae causae* vltimo loco quoque referat

„citationem per *Edictum* seu editalem, quae ipsa locum
„in Camera nonnunquam habet et quidem eo in primis
„casu, si incertae personae sunt citandae,

Casum in terminis, ut aiunt, mihi quidem vsquam legisse in memoria non venit; quicquid autem sit, hunc effectum magis redolere putarem *continentiam* quam *connexitatem causarum*, neque id alio casu accidere posse quam ubi plures diuersi fori citandi concurrerint, non attenta circumstantia, an quaeratur simul de incertis personis nec ne? Rei enim cardinem in iudicio prouocatorio mihi fingo, ubi ut e. g. in casu concursus Creditorum ad expressam aut fictam ex L. diffamari quasi prouocationem ex parte Massae communis ideoque beneficio *continentiae* tanquam actor utentis, factam omnes quicunque sint Creditores ad proponenda sua iura et profitenda nomina citantur, e quorum arbitrio tunc forte penderet, idem iudicium praeparatorium aut tanquam principale sortiendi aut plurium spontanea prerogatione constituendi. *)

Quia autem Creditores certi citatione edictali ad comparandum de iure non obligantur, necesse est, ut citatio edictalis semper se referat ad personas citandas adhuc vel nomine vel domicilio incertas.

Transeo ad versatissimum succincti nunc demum nati *Lexici Cameralis*

Kurz gefasstes Cameral Lexicon der in der Kaysertlichen und Reichs Cammer- Gerichts- Ordnung in dasiger praxi recipirten Terminorum Iuridico- Technicorum. Frankfurt und Leipzig 1766. 8.

Actorem, et voces: *Connexitas causae* et *Continentia causarum*,
Illam

*) Haec subest causa, quare in Concursu Creditorum contra immediatos vel eosdem appanagiatos neque successori primogenito neque tutori competat ius Creditores defuncti edictaliter citandi, quum hac speret arrogationem Iurisdictionis in debitorem esse, qui tanquam immediatus alio foro quam Imperii Tribunalibus non est subiectus.

Illam exponit, quod fit

„der Zusammenhang der Streit-Sachen wegen verschiedener Per-
 „sonen, z. E. wenn ein unmittelbarer und mittelbarer Reichs-
 „Unterthan als Mit-Erben, wegen einer Erb-Schuld verklagt
 „werden solle, so muß die Sache ans Cammer-Gericht gebracht
 „werden,,

hanc vero praedicat:

„einen Zusammenhang der Sache, wegen der Sache selbst, z. E.
 „wegen verschiedener Lehen, welche von verschiedenen Lebens-Hö-
 „fen abhängen. Siehe *Würfels* kurze Anleitung zum Kayser-
 „lichen Cammer-Gerichts Extrajudicial-Proceß C. II. §. 3.
 „n. 6.

Vt omnia recte perpendeamus expedit, ad allegata *Cel. Würfelii*,
 qui ad ipsum fere textum

III. a *Bamiza* gründlicher Einleitung zu des Kayserlichen Reichs-Cam-
 mer-Gerichts-Processen. Würzburg 1740.

omni solertia practica commentatus est, primum recurrere, his
 verbis concepta:

„Connexitas und Continentia causarum werden gemeinigi-
 „lich mit einander verwechselt, oder gleich gehalten; allein sie sind
 „unterschieden. Connexitas gehet auf die Personen und Con-
 „tinentia auf die Sachen. Den ersten Fall stelle man sich für
 „in der Verschiedenheit derer Beklagten, z. E. einer der dem
 „Reich unmittelbar und einer der demselben mittelbar unterwor-
 „fen, sind Mit-Erben und werden von einem dritten belanger;
 „ungleichen drey Vormündere eines unmittelbaren Pupillen, das
 „von der eine in Sachsen, der andere in Schwaben und der drit-

„te in Franken verschiedener Güter wegen bestellt worden, wovon nach geendigter Administration zur Rechnung gefordert.

„Den andern Fall wird man leicht begreifen, z. E. wenn man über die Succession mehrerer unter verschiedenen Lebenscurien gelegenen geringeren Lehen streitet.

„Der Grund aller dieser Continenz und Connericht liegt in
„L. 10. C. de Iudiciis.

Vtrumque auctorem ad discrimen aliquod inter *continentiam* et *connexitatem* collimare videmus; sed reapse unam pro alteram sumere nihil minus eodem intuitu comprehendimus.

Hoc quidem esset minimum quod definitioni in vitium verti posset, cum mere arbitrarium sit, definitione aliqua *reali* dummodo fixa, quando de *nominali* definitione quaeritur, inter plures, quae adsunt, nominationes synonymas, quarum nulli inest character vere distinctivus, quamlibet earum adhibere; *connexitatem* enim atque *continentiam* eiusdem significatus esse et cohaesionem aliquam inferre neminem Grammaticorum fugit. Huic vniuocationi tamen inhaerens differentiam aliquam euidentiorum excogitasse mihi videbatur, alterum nimirum substantiuum in casu genitiuo ponendo *pluraliter*, alteroque *singulariter* vtendo, ideo *continentiam causae* discernendo a *connexitate causarum*, id quod superius iam explicui suo loco.

Novissimus autem auctor, de quo hic nobis est mentio, directe oppositum *Numeri* vsum docet, *connexitati* singularem et *continentiae* pluralem tribuens, nisi id fore errore calami transcribendo verba *Wurfelij* irrepserit, qui pariter plurali numero sed in duplici siue plurali relatione ad *connexitatem* nempe et

con-

continentiam simul vsus est, ideoque vocem: *Causarum* posteriori nomini: *Continentia* adiecit.

Sed, quod maximum, et ipsam definitionem realem, vtriusque auctoris imperfectam opinor. Sumendo, quod quidem ex praemissis sequitur, *causae connexitatem* pro *continentia* nostra, lubens concedo, de personis neque autem de causis quaeri, vt superius iam concessi; sed propter immediati et mediati Rei combinationem absolute requisitam, apparet mihi definitio ex una parte nimis angusta, ex altera autem ob exempla ad illustrandum adhibita generaliora ideoque limitationes neglectas nimis lata.

Ex superioribus etiamnum animo occurrit, *Continentiam causae* non solum obtinere aduersus mediatos iunctos immediatis, sed etiam vel aduersus mediatos ne vlli quidem immediato iunctos, dummodo mediati non sint subiecti iudici cuidam superiori Prouinciae communi *); vt primum autem Rei mediati sunt diuersarum Prouinciarum inhabitantes tunc iurisdictio Augustissimae Aulae siue Camerae suprema eodem modo quo in immediatos, aut puros, aut mixtos, incidit; Exemplo duorum coheredum, quorum vnus sit immediatus et alter mediatus, et speciei trium tutorum pupilli immediati tantum haeret aequiuocationis in praxi, vt simul ad longe alium iurisditionem fundandi modum, si cui placeret extensio, spectent.

Taceam

*) Hic est locus vsi *Continentia* causae Germanicae vel in Iudiciis statutum posse procedere; Si e.g. velis ex vna eademque causa plures tibi obstrictas personas diuersis primis instantiis gaudentes conuenire, sint huiusmodi instantiae iudicia inferiora Principis, aut Nobilium, aut Cleri aut Ciuitatum eiusdem Prouinciae. Quia Ordines Prouinciae in causis iustitiae Supremi Tribunalis Prouincialis iurisditioni sunt obnoxii; non est dabim hanc iurisditionem Supremam simul in summis Imperii Iudiciis abs Te fundari contra plures correos conueniendos, non obstantibus primis eorum Instantiis, quae illis sunt Austraeagarum quasi loco.

Taceam, quod rarius contingant casus vbi heredes immediati cum mediatis concurrerent, nisi qua filia immediati mediato, nobilis aut ciuici ordinis, sit nupta, vel vbi super pupillo immediato constituerentur tutores mediati *), cum iustutelae super pupillis immediatis eorum agnatis pariter immediatis in regula priuatiue competat, corpus equestre nobilitatis immediate autem tutores constituendi iurisdictione cum Excellissimis Imperii Iudiciis concurrente gaudens plurimas causas tutelares collegio cuiusque vt vocant *pagi* aut *loci* equestris *vindicet*, et hoc casu, perinde ac si causa ad summum tribunal esset delata, semper tutores et contutores mediatos respuat.

Ponendo omnia haec esse paria, duos tamen heredes diuersi fori aut Austregalis aut mediati oporteret vnum iudicem adire, scilicet iudicem sitae haereditatis, sit inferior, sit superior; tunc subsisteret quidem ratio *continentiae causae Germanicae* pro fundanda iurisdictione Augustissimorum Iudiciorum Imperii, sed tunc demum quando ab vna vel altera parte esset ante occupata iurisdictione; ex quo palam est, requisitum duorum vel plurium coheredum diuersi fori definitioni *continentiae* quidem inesse, simul autem non *causam* sed *effectum* fori situs denotare.

Tametsi requisitum plurium coheredum in *continentia causae* sistit proximam et efficientem causam fundandae Supremae Iurisdictionis Aulicae aut Cameralis, quod in Iurisdictione rei sitae aliter se habet, vbi plures coheredes diuersi fori non nisi accidentaliter adsunt, forum rei sitae enim vel absque coheredibus extraneis constitui potest; facile tamen intelligitur, sin auctoribus nostris animus fuisset, *connexitati* suae, quae nobis *continentiae*

*) Praeterita sunt tempora, vbi in Camera accidit Confirmatio tutoris priuati, pro pupillo principe constitui, qualem *Marchio Badensis* Cancellarium suum liberis constituit anno 1589 testante *Gylmanno* in Symph. Cam. T. III. verb. *Tutor*.

tiae nomine venit, *claram dare ideam*, definitioni *clausulam ad-*
dicere debuissent:

„Nisi summo Imperii tribunali a iudice rei sitae totius aut
„maximae partis hereditariae forte praeuentum fuerit,

qua adiectione alterum exemplum a tribus tutoribus pupilli *)
immediati desumptum prorsus cessaret, quia summum Imperii tri-
bunal proprie est forum rei sitae super cuiusque pupilli imme-
diati hereditate, qualescunque sint tutores, aut immediati, aut
mediati; Enimvero eadem praeuentio, quae in casu duorum
heredum vel respectu iudicis inferioris, vt superius casu
Magistratus Francofurtensis est commonstratum, valeret, sub-
intrare non posset, nisi forte inter ipsa duo Imperii tribunalia,
qua de re hoc quidem loco non quaeritur;

Quod de connexitate, siue sibi dicta *continentia causarum*
dicendum adhuc superest loco magis congruo alibi exponere con-
stitui, non possum tamen quin pauca hic anticiparem.

Qua-

*) Huc non refert dispositio illa:

Rec. Deput. 1600. §. 16.
C. O. C. P. tit. 1. §. 2.

„Ingleichen wann zwischen zweyen unmittelbaren des heiligen Reichs Herrschaf-
„ten die Jurisdiction streitig, und eine jede derselben einem Pupillo oder uninder-
„jährigen Vormünder zu ordnen, berechtiget zu seyn, verweinen will; wollen
„wir, dieweil solches causa favorabilis, und personas miserabiles betreffen thut,
„damit dieselbe indeienae nicht gelassen und in andere Beschwerlichkeit einge-
„führet werden, daß den Pupillis mit nothwendiger Verordnung der Vormün-
„der, nach Gestalt und Gelegenheit der Personen, durch unser Kayserl. Cammer-
„Gericht verholffen werden soll.

Lex enim hic non loquitur de personis immediatis sed solum de mediatis pupillis
in quadam provincia relictis, cuius iurisdictione inter duos Imperii Status est litigio-
sa. Summum Imperii Iudicium tunc neque ex Continentia causae neque ex Com-
petentia fori rei sitae, sed ex privilegio causae favorabilis propter in mora periculum
promissorie tantum procedit.

G

Qualiscunque sit adhuc salua summis Imperii tribunalibus in causis feudorum Iurisdictio, eam nunquam fundari duxerim in *connexitate* sed in *Continentia causae* et pluralitate correorum; quod si querelam meditaueris contra plures curias feudales, quae e. g. simul abs te vasallo postulassent edi Schema Genealogicum, quod nullus antecessorum unquam ediderit, siue quae Senioratum familiae tollere et manum ut vocant coniunctam introducere studissent; tunc tibi ceu actori beneficium *Continentiae causae* contra plures Curias correas competeret, neque vltior casus feudalis mihi videretur dabilis, vbi e contra *connexitas causarum* ut beneficium reo competens subintrare posset; nam scubi reus, *connexitate causarum* velamine se tuens, contra actorem ad iudicium Imperii prouocauerit, tunc aut res ipsum feudum siue, ut aiunt, legem feudi non concernet, quaestione feudalitatis autem intacta ne causa quidem vere feudalis adest, aut de separatione feudi ab allodio quaeretur, neque tunc reus, si fuerit purus heres allodialis, nisi in causa sibi pure allodiali, Supremum Imperii iudicem adierit; at causa pro pure allodiali sumta ad hanc rubricam feudalem ne quidem spectaret, quemadmodum vicissim causa actoris se successorem in feuda gerentis, si eam ad Curiam feudalem deduxerit, pro causa allodiali non esset habenda. *)

Quid

*) Pro meo quidem iudicii modulo, si causae separandi allodii numerarentur feudales, quibus cohibitio continentiae causae Capitular. Caes. contenta quadret, aequum saltem mihi videretur, eandem prohibitionem vel inuerso casu et contra Curias feudales valere, ne sub obtentu Causae feudalis sese immisceant Causae allodiales Imperio immediate subiectae; quid quod? hoc casu individuo praeventio inter Curias feudales et Imperii tribanalia absouum quid non esse. Ex viraque enim parte occurrit forum rei sitae, et cuique praeventio tunc simul adhaereret cognitio super finibus feudi siue allodii determinandis ex Capite coemixtatis causarum, quae haud sinit, res absque iniuria non separandas diuidi.

Neque autem in vno neque in altero casu causa esset vere feudalis, id quod firmar suppositionem meam, causam feudalem, vbi *connexitas causarum* siue *Continentia Romana* incidere posset, vix esse dabilem.

Quid autem sibi velit Cel. *Würfelinus* feudis *minoribus*, (*geren leben*) respectu quorum tantum obtineat in Imperii summis Tribunalibus *continentia causae*, equidem non video; idem discrimen, inter feuda maiora et minora, toto quidem coelo diuersa, quoad feuda Imperii omnino obtinere nemo dubitat, sed inter feuda a Principum Curias deriuantia idem discrimen quoad *continentiam causae* obseruari vnquam legisse aut vidisse in memoriam mihi non venit, nisi forte indigitauerit auctor feuda membrorum ordinum equestrium immediatorum, quorum intuitu

Patentibus Caes. d. 7. Sept. 1719. corpori equestri datis

recursus ad curias feudales magis est restrictus immo prohibitus quam in causis reliquorum vasallorum, quibus e contra Art. XXI. Cap. Caes. recursus ad Curias feudales in prima saltem instantia est apertus; sed quoniam dantur feuda quae ciuica vocant quaeue procul dubio potiori iure quam equestria *minoribus* accenseri possent, Patentibus tamen Caesareis ante allegatis non comprehenduntur, ideoque non ad exceptionem sed ad regulam, i. e. ad primam Instantiam Curiarum clientelarium Capitulatione Caes. stabilitam spectant, distinctionem *feudorum minorum* ne quidem Exceptione illa Corpori equestri concessa niti mihi videtur.

CAP. VIII.

CONNEXITAS CAVSARVM SIVE CONTINENTIAE CAVSARVM
SAE ROMANA Iuxta GERMANICAM PONITVR.

Redeo et beneuolos lectores ad ea remitto, quae sparsim de *connexitate causarum* superius iam sunt tradita, in primis ad

ad definitionem, quam hic repetere liceat: quod nim. sit *connexitas caussarum inter iudices, quibus concurrens est iurisdictio, medium reo, non autem actori, concessum, forum litis a se tanquam actore coeptrae contra eum qui litem ad aliud forum trahere intendit, conservandi et redintegrandi.*

Nemini Iurisperorum ob oculos non versatur illa lex fundamentalis 10. Cod. de Iud. cuius textum supra insertum legimus, quae expresse est prohibitum, causas, quae in vno eodemque iudicio poterant terminari, apud diuersos iudices ventilari. Hoc sufficeret hanc ad *connexitatem* origine Romano insigniendam, nisi scriptoribus Cameralibus plures e penu Iuris Romani in promptu essent loci probantes.

Antecurrant hic argumenta ex verbis:

L. 43. ff. de R. I.

„Quae religiosis adhaerent religiosa sunt,“

L. 59. ff. eiusd. lit.

„Quae alienis aedificiis connexa sunt ea quamdiu iuncta manerent, eorundem aedificiorum esse,“

quae sequitur:

tot. tit. ff. in quibus rebus ad eundem iudicem eatur.

vbi

„iudicia familiae eriscundae, de communi diuidendo et finium regundorum, vtpote realia, ad eundem remittuntur iudicem,“

Qui-

Quibus curatiis dispunctis nomen Romanum iusto mereri non est, credo, dubium; vtrum vero haec connexitas, vtut Romanae ciuitatis, in vim Legis Germanicae penes Imperii summa iudicia inualuerit? quaestio altioris sane indaginis videretur, nisi *Mindanus* huic dubio praecauerit, munitus duobus deliberationibus Cameralibus de annis 1570 et 1592 ex quibus

Mindanus de Processu Lib. III. cap. 3. n. 4.

adstruxit hanc suam thesin,

„quod si plures Imperio subiecti Principes vna actione
 „conueniendi sint, non Austregae, sed Caesaris vel Ca-
 „merae Iurisdictio fundata sit. Ex rationibus, quod
 „continentia non tantum in *fauorem reorum* sed et *actorum*,
 „imo ex utilitate publica pro litibus abbreviandis *recepta*
 „*sit*; nec Principes conueniendi, adeo commode, singuli
 „et particulariter euocari, neque facile inter semetipfos
 „concordare poterunt,

quibus fretum mihi videtur Excels. Iudicium Camerale in decernendo mandato, quod nobis asseruauit

Iust. Henn. Böhmer Consult. Tom. II. P. 2. resp. 1154. n. 77.

quippe cui iniecta est, vt obseruat

III. *Pütterus* Opusc. II. de praeuentione Cap. VIII. §. 114.

clausula:

„Das sie (scilicet iudices ad quos hoc mandatum attenta-
 „torum reuocatorium erat directum) „in dieser Sache, so
 „lange dieselbe bey dem Kayserlichen Cammer-Gericht in unent-
 „schies

„schiedenen Rechten schwebet, auch derselben anhängenden Sachen etc. nicht verfahren sollen,

qualis clausula *causarum connexarum* (anhängenden Sachen) adiiici non potuisset, nisi Augustissima Camera *continentiam causae Romanam* i. e. *Connexitatem causarum* pro lege quidem non scripta sed tamen obseruantia recepta habuisset *).

Cui ad probandam obseruantiam accedit casus notatu dignissimus, quem affert

Perill. L. B. de Cramer Obs. Tom. III. Obs. 798.

sub inscriptione:

„Indiuiduitas haereditatis, concurrentibus diuersis Iurisdictionibus et Reis, causam ad iudicium omnium superiorius trahit.“

Haeredes *Hasbergiani* litem mouebant Principi *Nassouico-Weilburgensi* et Consortibus super hereditate *Benziana* coram summa Camera Imperii, ceu foro *connexitatis causarum*, in pluribus hereditatis partibus, quae in diuersis foris erant sitae, fundato. Pars Rea ad elidendam *connexitatem causarum* omnem mouebat lapidem, laudansque

Lauterbach Coll. Theor. Pract. L. V. Tit. 3. §. 30.

aucto-

*) Propositioni meae non derogat quod Ill. *Pütterus* l. c. fastinet, hanc Iurisdictionem super *connexis* aut saltem exceptionem praecutionis insuper fundandam non nisi ex adiecta hac clausula procedere; sufficit, summis Imperii tribunalibus ius esse hanc clausulam, si velint, adiiicendi, quod fuit ex C. O. C. Part. 3. Tit. 64. quo auctor voti apud Perill. B. a Cramer Obs. 798. Tom. III. pag. 70 inducit ex iure communi supplendum omnino esse, quodcumque in O. C. circa *connexitates causarum* nimis stricte statutum fuerit.

auctorem regulae iuris:

„quod, si bona hereditaria in diuersis locis sita sint, diuersi quoque adeundi sint iudices.“

exceptionem fori declinatoriam opponebat, quae exceptio per sententiam d. 26 Sept. 1759 pronunciatam reiciebatur his formalibus:

„In Sachen von Hasbergen vxorio et mandatario nomine, modo deren Erben, Klägers, wider Herrn Carl Augusten Grafen nunc Fürsten zu Nassau-Weilburg und Consorten, Vorklagten, citationis ad videndum se manuteneri in apprehensa possessione hereditatis Benzianae per testamentum sibi relictæ eiusque vsu. Ist allem Vor- und Anbringen nach mit Verwerfung Exceptionis fori declinatoriae zu recht erkannt etc.“

Apparet ex his omnibus non tantum, *continentiam causæ Romanam* in summis Imperii tribunalibus inoleuisse, sed et distinctionem meam ad vsum Rei restrictam ne quidem esse a me excogitatum, prius vero scriptoribus Cameralibus iam antiquioribus in mente fuisse.

Eadem verba ante-inserta *Mindani*, quae *Continentiam causæ* actori aequè ac reo tribuunt, indicant simul, *continentiam Romanam* proprie eandem esse quæ reo, et *Germanicam* quæ actori competat.

Loco enim citato loquitur *Mindanus* primum de *Continentia causæ Germanica*, sustinens eius velamine plures Imperii subiectos Principes vna actione, non obstantibus Austregis, coram Imperii

perii Tribunalibus esse conueniendos; Quum vero bene per-
penderit hunc effectum in *continentia causae Romana* i. e. Legibus
Romanis nullatenus esse fundatum, nisi id fieret *Legibus Germa-
nicis*, prosequitur sermonem hoc ratiocinio:

„*continentiam causae* non tantum in fauorem *Reorum* sed
„et *Actorum* esse receptam, perinde ac si dixisset: Verum
„fateor, *continentiam Romanam* tantum in fauorem *reorum*
„esse scriptam, sed accessit alia *continentia* videlicet *Germa-
nica*, quae tantum in fauorem *actorum* est statuta, qui-
„bus ambabus speciebus collatis prono alueo fluit, genus
„*continentiae causae* diuersas suas species, *Romanam* quippe
„atque *Germanicam* complectens omnino non solum in
„*reorum* sed et in *actorum* fauorem esse receptam. „

Quid autem clarius, quam propositio mea inde promanans,
connexitatem causarum, siue *continentiam Romanam* tantum in fa-
uorem *reorum* esse introductam?

Hoc vastiorem sane dicendi campum mihi aperirem, om-
nia peruestigandi quae occurrunt in hac materia connexitatis,
quam omnes iudicabunt doctrinae de *praeventione* ac *litispenden-
tiae* admodum assimilem, quam cui spatium sufficeret.

Et mari aquam adderem dictaque redicerem, si conarer
hac de re *praeventionis* plura commentari quam

Ill. Pütterus diss. egregia de *praeventione*, Opusc. suis contenta,

iam edidit; ad eam remitto beneuolum lectorem, si velit di-
spicere omnem materiae copiam eiusque fines intricatissimos in-
primis inter *praeventam* et *anteoccupatam Iurisdictionem*.

Mate-

Materiam *Continentiae* meae *Romanae* siue *connexitatis* *causarum* abunde ibi sparsam reperiet; quare non habeo quod hoc loco materiae amplius inhaeream, in cuius disputationem hoc opusculo proprie *continentiae causae Germanicae* dicato delabi ne quidem constitueram.

Contentus propositione mea firmata, *Continentiam causae Romanae* siue *connexitatem causarum* non nisi *reo* valere, in aliud tempus differam quaecunque pro maiore eius adoratione dicenda adhuc superesse viderentur; nouissimo tamen casu e causa mihi, vt aiunt, domestica deprompto definitionem meam dilucidare liceat.

CAP. X.

DILUCIDATUR [CONTINENTIA CAUSSAE ROMANA
CASV NOVISSIMO DOMVVM LIPPIACARVM.

Domus *Lippiaco-Detmoldiensis* aliquot ante annos contra Domum *Lippiaco-Schaumburgensem* in Excelsissima Camera Imperii mouebat litem de praetense turbata possessione iurium ecclesiasticorum atque territorialium, quae Domus *Detmoldiensis* contenderat sibi priuatiue vindicare, Domumque *Schaumburgensem* prorsus excludere, quae tamen illi praeter primogenituram physicam et aliquot ex testamento auito terrarum inter filios diuisorios quin et regiminis ad formam fere inter eosdem aristocraticam redactorio a regula permittas exceptiones plane nihil iuris vel hodiernum concedit. Quum Domus *Schaumburgo Lippiaca* hodie duabus consistat Lineis, quarum senior *Bückeburgensis* ditioni *Lippiacae Blombergensi*, iuniorque ditioni *Aluerdisanae*

H

sanæ imperat, *illa* autem Domui *Detmoldiensi* potentior vi-
sa fuerit, vt eam hoc modo aggredi auderet; consultius sibi
duxit *Detmoldiensis*, minus potenti Lineae *Aluerdissanæ* prima
iniicere tela, quantumque sibi liceret, praemissa requirendae
iustitiae Austregalis conuentionalis gestulatione, mandatum
arrestu cassatorium obripere, callide secum perpendens, hoc se-
mel obtento sequenti tempore et in Domum *Schaumburgensem*
propter identitatem principiorum et vnitatem Linearum eadem
tela vertere posse.

Successit Consilium; decernebatur mandatum; Linea *Aluer-
dissana* opponebat Exceptiones Sub- et Obreptionis, adiecta re-
conuentione pro impetrando alio mandato de non violando in
variis Iurisdictionis speciebus neque sibi plus asserendo quam
quod ex pactis Domus sibi competeret.

Hac occasione patronus causae *Aluerdissanae* omne Iurisdic-
tionum *Lippiacarum* systema perquirebat, in solo facto posses-
sionis haud remanens.

Domus *Detmoldiensis* multo maiori effusione in replicis nuper-
rime demum exhibitis insudabat, ad capita reconuentionis respon-
dere et iura sua praetensa non armis possessionis sed vetustissimae
historiae vt plurimum fabulosae fragilibus adiumentis pluribus-
que argumentis arte factis munire, ideoque forum Camerale
quoad petitorium explicite prorogare; neque id alia fieri mente
vix potuit; ex inferioribus enim patebit, immo citationem super
denegata praetense iustitia Austregali in supplica pro Mandato
simul esse petitam sicque proprie, viam ordinariam aditam.

Domus *Detmoldiensis* se videns reconuentam consuluit sibi,
antequam exceptionibus replicas et reconuentioni responsiones
regef-

regeffisset, sacra profanis, imaque summis miscere, et violationibus addere violentiores manifestioresque.

Omni enim fere milite suo territorium *Aluerdissanum* inuadi, castrum illustrissimi Comitis obsidione quasi cingi et sic ius armorum et praesidii in terris *Schaumburgicis* vi et facto sibi asseri iussit;

Quibus toti Iurium *Lippiaco-Schaumburgicorum* complexui fructis insidiis et fere iam infixis vulneribus aequae ac familia Illustrissimi Comitis *Aluerdissani* obsessa ideoque inclusa ut vix victum sibi repererit, perductus non potuit Senior Domus *Schaumburgensis*, ille Lusitanorum Serenissimus Dux, quin assisteret liti et e copiis suis multo superioribus vnicam in terris suis proprie *Lippiacis Blombergensibus* in praesidio locatam cohortem distinctam mitteret ut ea occupando castrum militem *Detmoldiensem* a violentiis arceat et sic saluum tamen sospitemque ad locum vnde se recipere ideoque tranquillius remigrare efficiat, ut pluribus est narratum in Impresso quod praenotatum:

Geschichtsmäßig archivalischer Beweis etc.

prodibat *Aluerdissae* turbida illa tempestate.

Domus *Detmoldiensis* impetrabat in Augustissima Camera paucis diebus, post quam *Aluerdissana* Mandatum, de quo supra obiter mentionem feci, de non offendendo, abducendo milite etc. obtinisset, propter metum praetensum armorum aliud Mandatum contra Senioremem *Schaumburgicae*, quod illi tunc demum infinuabatur, quando territoriam *Aluerdissanum* ab utroque milite iam fuerat euacuatum.

H 2

Domus

Domus *Schaumburgica* Supplicis *Detmoldiensibus*, quibus nitebatur Mandatum, exceptiones ipsum iurium de quibus dimicabatur titulum tangentes opponendas curabat; quae vix ad causam principalem *Aluerdissanam* spectantem ad iudicium remitti decernebantur. Huic oppositioni sat stringentibus argumentis adornatae quid reddere replicationis Domus *Detmoldiensis* hodieque remansit elinguis, exceptiones *Schaumburgicas* pro confessatis tacite accipiens.

Nullum itaque est dubium super puncto Iurium territoria-
 lium, inprimis Iuris armorum atque praesidii nec minus Iuris
 ecclesiastici (ius enim ecclesiasticum pium eridus erat; quod
 parochus *Aluerdissanus* in medium proiciebat, satis instructus,
 ut inde oriatur simulata causa Domum *Aluerdissanam* in ius vo-
 candi,) forum Augustissimae Camerae esse anteoccupatum et li-
 tispendentiam ibi aperte constitutam.

Cui accedit, quod paullo post Domus *Schaumburgica-Bü-
 ckeburgensis*, quum morte cuiusdam suae ditionis *Blumbergensis*
 Parochi subsequuta successorem coram *Consistorio Detmoldiense* ut
 vocant *privato*, siue potius *Ministerio ecclesiastico*, proindeque
 incompetente (*Consistorium* enim toti Comitatu communc
 semper Domui *Detmoldiensi* fuit odiosum quo circa irritum id fa-
 cere omnis nervis allaborant *Detmoldienses*) examinari haud
 pateretur, viamque concordiae a se propositam et initam ex ad-
 versa parte sinistra acceptam, ideoque aquam cribro hatrien-
 dam esse animadverteret, in ipso congressu simulatae concordiae
 publice prouocauerit a pluribus ex parte *Detmoldiense* datis gra-
 uaminibus extrajudicialibus ad Decisionem Camerae de causa ibi
 pendente principali futuram.

Hoc

Hoc non obstante Domus *Detmoldiensis* se conuertit sub initio huius anni ad Augustissimum Iudicium Aulicum contra Domum *Bückeburgensem*, de iure controuerso armorum, praesidii, ecclesiastico, litem ibi deducendum et mandata aduersus eam impetrandum, quod sibi ita euenit vt mense Aug. 1769 ab hinc non solum in causa parochi sed et in causa Iuris territorialis et armorum duo mandata poenalia S. C. decernerentur.

Hoc quidem omnes de *Connexitate causarum* doctrinas protinus subuertere tibi videretur; sed duobus oculis rem intuenti mox illucebit, Excellissimum Iudicium Aulicum petita mandata certe non decreuisse, nisi Patroniⁱ causae *Schaumburgenses* tempus praetermississent informandi atque praecoccupandi iudicium, ad quod lis a Camera trahi contendebatur, de hac litispenderentia Camerali, ad eum fere modum quo Ordo Teutonicus in causa supra recensita Oettingensi utebatur;

Summum hoc iudicium enim non ignorabat, Domui *Bückeburgensi* petita *Detmoldiensia* ad Aulam Caesaream perducta quin et rubra eorum satis fuisse praecognita, antequam mandata spatio temporis aliquo interiecto demum emanassent, non dubitans, hanc Domum petita mandata tranquille expectaturam, eorundemque ictibus caput abducturam esse satis tempestiue, mediantibus exceptionibus fori declinatoriis postuenturis.

Neque, nisi omnia me fallant, modo hae exceptiones vt res ipsa fert concinnetur, illis deerit effectus, quo remittatur causa principalis ad forum vbi lis est coepta, Iudicioque Augustissimo Aulico vel maxime saluetur Iurisdictio de factis statum possessionis summarissimae tangentibus cognoscendi, quum praxis hodierna, vt inter omnes constat, a litera Legis *Romanae continentiae* siue *connexitatis causarum* tantum deuiauerit, vt disiunctio

ibi prohibita possessorii a petitorio moribus non amplius sit prohibita sed potius concessa, sicubi huiusmodi separatio ad consequendam celeriore iustitiam tibi fuerit visa;

Confido hac in re illustribus viris, sat classicis, *Estor et Pütter*, quorum alter praefatione Dissertationi Pütterianae de praeventione praemissa §. 5. secundum rubricam statuit:

„Ex spolio, turbatione, possessorio, infra pax publicam, rel. ratione petitorii exceptionem anteoccupationis non nasci, et alter textu Dissertationis ipso Cap. V. §. 58 sustinet: „Litem super possessione momentanea praeparantem duntaxat esse neque praeventionem, quod ad causam principalem, scil. petitorium, attinet, saltem si in hoc iudicio diuersa agendi causa aut aliae personae animadvertantur, efficere valere, Io. Henr. de Berger in Oec. Iuris lib. 4. tit. 18. p. 1016 ideoque petitorium coram alio iudice institui posse, immo non nunquam debere, si forsitan de possessione e. g. in causa sacra cognouit iudex politicus, vt obseruarunt Ill. Io. Ge. Estor in den kleinen Schriften Tom. III. P. 12. p. 573. sq. et Ill. Boehmer in Iure eccles. prot. Tom. I. lib. 2. tit. 12. §. 13. n. 2. p. 1116. libenter enim largiendum esse, quod vtrumque coram eodem iudice commodius posset tractari, Io. Henr. de Berger in Elect. discept. For. ad tit. 4. obs. 10. inde tamen nihil minus quam necessitatem praeventionis confici posse,“

Pütter in Opusc. p. 41 et 85.

Ego quidem crederem haec duo mandata prout emanarunt neutriquam obtinenda fuisse, si causam *Bückeburgensem* dicentes vsuram interualli sibi retulissent; quia nequidem delegatio siue
Com-

Commiffio a Tribunali Aulico decreta efficit praeuentionem, quod in caufa quadam domestica Holstein contra Sippe mandatum Camerale inhibitorium ad delegatos a summo Consilio Aulico Iudices d. 4 Febr. 1653. missum probat his verbis:

„Hierauf so gebieten wir deiner Andacht und Liebden hiemit ernstlich und wollen, daß Sie und Ihr — in sothaner von Gegenseiten erschlichenen Commission, aldiereil diese Sache an unserm Kayserlichen Cammer: Gerichte rechtshängig nicht verfahren —“

Pütter l. c. p. 132.

Quum vero facile esset probandum, actores caussae Detmoldensis spatium a morte cuiusdam Consiliarii Bückeburgensis sagacissimi Viennae defuncti, vsque dum Successor constitueretur et notionibus quae ei ex actis tantisper, obsignatis debebantur, imbueretur, praeterlapsum sat callide ad obripienda mandata usurpasse; nullus dubio vel cassatorias denique esse efficiendas, dummodo status possessionis Schaumburgensis quietissimus liquide doceatur atque nullum quatuor casuum mandati S. C. occurrere neque terrorem armorum propter Comitatum Lippiaeorum et Schaumburgicorum disiectionem, aluo Visurgis interclusam subintrare commonstretur.

Haec omnia, quomodocunque eueniant, largiuntur tamen, *connexitatem causarum* semper reo nunquam actori valere; nemo est in hoc casu qui medio *connexitatis* uti posset praeter Domum Schaumburgicam, quam procul dubio gerere in Iudicio Augustissimo Aulico vices rei oportet, nisi mandato obrepto simpliciter voluerit parere; quin et in hoc casu partitionis semper reus, non actor erit.

Num

Num vero causa quae ad alium forum trahi tenditur ab eodem ad aliud forum transeunte actore, an ab eodem reo, sit perducta prius ad forum ubi iam pendet? non est quaestio.

Vniuersae quidem stat praesumptio pro actore, qui primus litem mouit, quod et retineat forum suum semel vltro electum, quando reus e contra spe melioris iustitiae causam ad aliud forum trahere tentat; sed potest contingere, vt in meo casu accidit, quod et idem actor, e foro, quod sua sponte elegerat, digrediatur et ad diuexandum aduersarium litesque ex litibus generandas aliud forum concurrente iurisdictione instructum adeat.

Cuius consilii, quod attinet meum casum, proximam causam in eo latere mihi videtur, quod Augustissima Camera inuasionem territorii *Aluerdissani* ex parte Detmoldiense factam et reliqua molimina iam damnauerit, adeoque super *mandato de non offendendo* paritoriam simplicem et denique pro arcendis vlterioribus violentiis *mandatum de protegendo*, cuius supra mentionem feci, decreuerit, quae omnia forte aegre ferendo patroni Detmoldienses in via Mandati S. C. durante saltim protectorio in Camera amplius quid efficere diffisi a iudice informato ad demum informandum exspatiandi hanc vltimam exsudaerint stropham.

CAP. XI.

AVSTREGALIS INSTANTIA NON DEROGAT IURISDICTIONI CAESAREAE, MAGIS VERO OBEST IUSTITIAE CELERIVS ADMINISTRANDAE.

Vt regrediar ad meam *Continentiam Germanicam* Austregale forum primum mihi se offert, in cuius odium *continentia causae*

fae instituta hodieque vsurpata videtur. Res satis digna quae perquiratur acutiori stylo. Animus tamen non est ad Archai-
cos inferos medii aevi descendere nec in tenebris errans flo-
res etymologicos delibare. Ill. *Frechio*, quem supra laudavi,
subscribere malim, Austregas legales, vt l. supra c. §. 6. con-
tendit, tam antiquas non esse vt originem earum ante Impera-
toris, statoris iustitiae, *Maximiliani* tempora quaerere opus sit.
Ipse eius auspiciis condita

Ord. Cam. de 1495. tit. 24.

expressis verbis instituit iudicium Austregale, vt iudicium a se
delegatum perpetuum. Quidnam clarius quam formalia ter-
tio cuius Principi, ceu Austraegali inter duos alios Principes
iudici, Commissionem Caesaream perpetuam deferentia?

„das auch derselbe anzunehmen und zu vollführen schuldig seyn
„soll, als unser Königlich-oder Kayserlicher Commissarius.
„die wir als Römischer König einem jeden gethan haben wollen,
„und soll dieser unser erkohrner Commissarius förderlich Rechtstag
„setzen in einer seiner Städte ungesährlich und mit samt seinen
„unparthenischen Rächen die Sache zu Recht verhören, und, wie
„sich in Recht gebühren wird, entscheiden.“

Cum itaque non dubium sit, forum Austregale esse Com-
missionem Caesaream, quanquam formalia Commissionum mo-
ribus hodiensis vsitatarum desint; equidem non viderem, quo
pacto Austregae officere possint summae potestati Caesareae.
Quibus concessis idem sane respectu Caesaris esset, se aut coram
Austraegis, aut coram vno vel altero summorum Imperii Tri-
bunalium conueniri aut quem conuenire, neque foret absouum,
si tu vt priuatus Austraegis non gaudens vna cum correo illustri
coram Austraegis conuento idem forum ex Capite *Connexitatis* se-

quereris, vltroque iurisdictionem prorogares, quanquam interpretationem extensiuam Austregis tribuere nolim, adeo, vt cuique reo; cuius ordini Austregae expressa Legis litera non sunt concessae, pro lubitu liceret exceptione Austregalis instantiae forum declinare ideoque effugere iustitiam.

Sufficiat hoc loco ostendisse, summae Caesareae potestatis Ius dicendi in Imperio nihil interesse, exerceatur haec iurisdictione a Commissione Caesarea perpetua i. e. iudicio Austraegali, an a Consilio Aulico an a Camera Imperii. Attamen posteriora duo Augustissima Tribunalia propter iurisdictionem cuiusque curae cordique datam non idem sentire, eodemque sensu accipienda esse largiar tradita

Perill. L. B. de Cramer Syst. Proc. Imp. Sect. I. Tit. 5. §. 209.

„proin nihil ratione Austregarum concessum censendum,
 „quo iurisdictione Imperialis nimis restringeretur; adeo-
 „que casus non expressus dispositioni iuris communis re-
 „linquendus; e contrario quidquid ad ampliandam iu-
 „isdictionem Imperialem ratione Austregarum quid
 „confert, ordinatione Camerali cautum censendum est,,

quibus causam ab actore aliquando ad vnum vel alterum horum Archi-Tribunalium perductam, respectu iurisdictionis conseruandae quin et ampliandae suam nim. Tribunalis propriam causam contra reum austregali exceptione se tuentem reddi docet Vir Doctissimus, iuriumque Illustris sui Collegii vindex strenuissimus, qua tamen mente nimis dura mihi videntur quae hac de re perhibet

Mindanus de Continentia Caus. L. 3. §. 6. verb.

„Austregae sunt stricti iuris et non facile in *fraudem* com-
 „petentis Caesareae iurisdictionis extendendae.

ego

ego' quidem magis apposite dici crederem, Austregas in fraudem iustitiae accelerandae *Continentiaque causae* in iustitiae complementum introductae non esse extendendas.

Non est abnuendum, ab utroque Imperii summo tribunali iurisdictionem Caesaream repraesentari, eandemque toties laedi quoties ad restringendos horum tribunalium fines quid intenderetur.

Verumtamen ipsa Caesarea summa potestas iuridica nihil, puto, patitur, tam diu causae partium consensu coram Austregis aguntur, quinimo partes intersint, quas in foro austregali stare in regula non oporteret;

Neque Ill. *Frechio* omnino suffragarer, qui

l. c. §. 8. p. 14.

nititur propositione inde elata:

„Dass in Betracht der in der Cammer- Gerichts- Ordnung nicht besonders ausgedruckten Fälle und Personen allemal die Vermuthung für die Kayserliche Gerichtbarkeit zu ergreifen und zu deren Nachtheil nicht leicht eine Sache an die Auszüge zu verweisen „

quasi vero Iurisdictionis Austraegalis aequae non esset Iurisdictionis Caesareae.

Ex isto insuper iudicium Austregale constituendi inter plures ultimo modo Caesareum Commissarium Austraegalem petendi, fat lucide apparet, et eum, penes quem est delegatio Commissarii temporalis, esse Committentem perpetuum,

Suppositio enim stante Iudices Austregales esse Commissarios Caesareos, non video qua ratione Iurisdictionis Caesareae ab Austregis possit interpellari quove pacto sibi derogari.

Omnia in eo corruere autumo, quod in conflictu iurisdictionis austregalis et Archi-Tribunalium semper ea summi Tribunalis antecellat illam Iudicis Austregalis; vt accidit quando actor ex capite *Causae Continentiae Germanicae* (sive *Romanae* de qua autem hoc loco mihi non est quaestio) correum illustrem immediatum Austregis gaudentem cum mediato correo simul coram vno vel altero Augustissimorum Imp. Iudiciorum in ius vocauerit, vbi neque mediatus correus vt immediati forum austregale sequatur, aut si hic forte consentiret et austregale sibi consuleius duceret, neque actor vt immediatum coram iudice austregali inuitus conueniat, obligari potest.

Ad alterum propositionis meae membrum me conuertens, quo instantiam austregalem quandoquidem obesse celerius administrandae iustitiae existimo, neminem, opinor, qui in foro versatus est fugit, exceptionem austregarum hodie in eum finem tantum opponi, vt litis ingressus impediatur, vel ad summum praerogatiua immediatorum putatiua salua retineatur, nam mere putatiuam statuum esse hanc praerogatiuam ex eo fuit, quod iam est suppositum, nempe Instantiam Austregalem magis esse Commissionem Caesaream quam propriam instantiam, adeoque crederem, status Imperii si qua talem Instantiam Austregalem semper perpenderent, hanc certe gemmam, nisi forte ad moras litibus iniiciendas, multo minori sollicitudine custodituros.

Prouoco ne dicta redicam ad scriptorum Cameralium consensum, quorum hac de re sententias Cel. de *Zuierlein*, filius parente clarissimo dignus, in *Diss. de Ordine Iud. ab Austregis obseruando*

Pütter Opusc. XI. §. 5. p. 438 et 439.

colle.

collegit, de suo haec iungens:

„Quantumuis frequentissima sic occurrit adhuc dum Au-
 „stregarum in caussis illustribus mentio et vel acerrima
 „super illorum vsu disceptatio; nihilominus longe rario-
 „ra sunt exemplo, quibus ipsum iudicium Austregale ad
 „effectum deducatur. Quam ob rem non mirandum,
 „esse, qui statuunt, vt plurimum hodie vexae caussa in
 „medium proferri, atque generatim impedimento magis
 „quam praesidio iustitiae administrandae inseruire ius
 „Austraegarum.“

Horum qui hoc statuunt vt vnum loco omnium laudarem
 sententiam egregiam hic excipere liceat illius rerum nostrarum
 publicarum Triboniani, qui Herculeo labore tantaque animi
 imperterriti ingenuitate et curias Imperii et palatia principum
 emundabat, opereque clarissimo monumentum sibi exegit aere
 perennius,

Perill. Io. Jac. Moseri im deutschen Staats-Recht :

„Die Absicht ist zwar, wie bey allen Austrägen, so auch bey dem
 „Stamm-Austrägen, sehr löblich und gut, und wann selbiger im
 „praxi nachgegangen wird, sind sie ein Kleinod derer Stände,
 „welche deswegen in so weit billig auf deren Conseruation bedacht
 „sind: Es geht aber leider damit offte, wie mit andern zu Besör-
 „derung des Justiz-Wesens angesehenen Mitteln, daß selbige nehm-
 „lich nach der Praxi zu urtheilen, gerade eine der stärksten Justiz-
 „Hindernisse sind, unter deren Bedeckung der Stärkere den Schwä-
 „chern, (nur auf eine andere Art als zur Zeit des Faustrechtes ge-
 „sehen) in den Sack schiebt. Und dieses ist wahr, einige mö-
 „gen es gerne hören oder nicht. Dahero ja so nöthig wäre, auf
 „Reichs- und Wahl-Tägen Gesetze gegen diesen Mißbrauch, als für
 „den rechten Gebrauch, zu machen.“

CAP. XII.

ABVSVS NON TOLLAT VSVM AVSTRAEGARVM,
 QVAE POTIVS AD DIMINVANDOS ARCHI-TRIBVNALIVM
 LABORES, SI DIIS PLACERET, POSSENT ADMINICV-
 LARI; ILLVSTRATVR HOC CASV DOMESTICO.

Experientia summorum tribunalium in prouinciis Electoralibus, coram quibus ipse princeps conueniri potest et plurimum succumbit, vt saltim de Hannouerano Iudicio appellatorio satis constat, aperte probat, speciem iudicii austraegalis et hodiernum viridi praxi subsistere; quo praeterea pertinet prima Ordinum Imperii Nobilium immediatorum instantia austregalis expresse sic dicta, Consilio cuiusque ordinis arctiori, quod vocant *Orts Borstand*, perpetuo demandata, aut si quis idem Consilium conuenire tenderet, directorio generali cuiusque Circuli equestris commissa, quanquam, quod attinet ad omnes causas equestres, huiusmodi instantiae austregales concurrentem semper habeant iurisdictionem cum Imperii summis Iudiciis.

Quod si in reliquorum Principum et Statuum Austraegis non gaudentium terris poneres, cuiusque Iudicio Prouinciali tantam iudicam esse fidem, vt vel actor extraneus principem siue eius ministros ibi conuenire non dubitet, siquidem transmissio actorum liceret, quam in ipso austregali iudicio esse concedendam patet tam ex

R. I. 1570. §. 85. et *C. O. C.* part. 2. tit. 4. §. 15.

— „Daß solche neun Räte Macht haben sollen, die beschlossene
 „Sache und Aeten mit Bewilligung beyder Partheyen auf eine
 „unpartheyische Universität um Verfassung des Urtheils zu schi-
 „cken —“

quam

quam ex iis quae sentit

Deckherr in vind. ad Blum. tit. 27. n. 138.

„transmissio actorum ad Collegium iuridicum semper
 „merae facultatis est, non solum in casu nouem Consi-
 „liariorum iudicantium, sed omnibus omnino,

non video, cur abhorreret huiusmodi iudicium austregale, quum
 idem iudicium iam iam sit constitutum neque praeuia requisitio-
 ne atque ambagibus multifariae compositionis demum egeret.
 Venit obuiam nouissimus mihi casus domesticus ad hanc thesin,
 quam illustrare velim, spectans.

Domus *Schaumburgo-Lippiaco Aluerdissana* meditabatur processum
 mandati contra Praefectos Hanoueranos, qui praefecturae *Sternberg*
 Domui Serenissimae Hanoueranae a *Lippiaco* in hypothecam tradi-
 tae praesunt, ad Cameram Imperii Augustissimam deducendum,
 postquam commercium literarum cum iisdem habitum praefectis
 nullum plane produxisset effectum quo vel vni remediaretur
 grauamini.

Vltimum meo quidem suasu placuit tentamen, ad tribunal
 aliquod prouinciale, cuiusque nobis esset fiducia, causam per-
 ferre, vt ibi ad modum quasi austregalem mandatum, de quo
 agebatur, decerneretur. Eligebatur iudicium cui rerum Ger-
 manicarum strenuus ille praefest vindex, iustitiaeque Sacerdos
 religiosissimus, *Perill. Strube*; neque fefellit spes; manda-
 tum nuperrime subsequebatur et facta praefectorum, de qui-
 bus longe quaerebatur, pro mere illicitis declarabantur.

Lis itaque in summo aliquo Archidicasterio introducenda
 iam est praescissa, statque hoc exemplo propositio mea, austre-
 gali instantia numerum litium ad iudicia Imperii deducendarum
 omnino

omnino posse minui, modo illa primum rectificetur, adeo, vt fiducia inter partes quin et status Imperii sibi inuicem tribuenda ceu prima lex recipiatur, qua nemini quidem statuum quid praeminentiae aut iuris derogaretur, quum fiducia mutua omne remoueret praecudicium et sententia maneret ad superiora Imperii tribunalia adhuc appellabilis; quid quod? fatalia ob protractam siue denegatam iustitiam austregalem identidem se continerent intra strictiores iam limites promouendae iustitiae valde proficuos.

CAP. XIII.

SVNT QVI ODIVM QVOD AVSTREGAE INCVR-
RVNT NIMIS EXTENDVNT OMNIAQVE AD EAS
PRAETEREVNDAS CONTORQVENT.

Quam vaga sit materia austregarum, vt opera et oleum perdere videantur, vastissimum hunc campum praxi saltim proprie iudiciali incultum si qui velint reddere cultiorem, inde non sequitur, iudicium austregarum plane esse aboliendum, aut tantisper eludendum; sed potius, nisi vt praerogatiua statuum, tamen vt beneficium pro acceleranda iustitia concessum in honorem concedentis utique seruandum esse duxerim. Ordo anima est rerum agendarum, in primis iustitiae; nisi stylus et fatalia praecise obseruarentur nulla sane finiendarum litium superesset spes.

At instantiam austregalem aduersus reos immediatos illustres primo primum esse aduendam manifestissimi est iuris publici Germanici, qua ratione ad Ordinem Imperii iudicarium omnino pertinet eadem; quatenam, amabo, rebus ita compositis meditatio,
qua

qua ductus tu instantiam austregalem studio praeterire vel inuentis ingeniosis enitaris?

Diurnitatem iudicii austregalis, conuocationem iudicum fati disiunctorum omnique exceptione maiorum longe petendam, adeoque iustitiae in saecula saeculorum protractionem forte pertimescis? Non habes, inquit, quod metuas. Circumscriptio temporis termino ad nominandos iudices austregales quatuor hebdomadum nequaquam sufficiente omnem praeccludit metum, vt praxi docemur, quae vix vnum vel alterum praebet casum antiquum iudici austregalis ad effectum perducti.

Nihil itaque facilius mihi videretur, quam quemcunque immediatum Imperii coram summo Archidicasterio conuenire, austregali instantia non obstante.

Impossibile enim fere est, intra quatuor hebdomades nominare iudices austregales qui mihi essent omni exceptione maiores; quicquid autem poterit quin et actor fieri vt plurimum tamen reus super austregis requirendus incidit in austregas conuentionales (*gewillfürre oder Stamm-Austräge*), quas in tantum quin in totum negat vnus vel alter, vti contigit in causa domestica Lippiaca, quam supra Cap. X. adduxi, vbi pars requirens requisitionem suam ad conuentionales solum restrinxerat, quas a reo non agnosci longe praesentiebat, et ad nudam suam querelam super denegata iustitia austregali ad Augustissimam Cameram praetensam pro obtinenda citatione simulque obripiendo Mandato de cassando arresto S. C. protinus huius propositi facta erat compos.

Aliud exemplum in Caufa Abbatis et Principis Corbeiensis contra Archiepiscopatum Colonensem Sententia Camerali d. 1. Febr. 1765. publicata

Frech. l. c. §. 33. p. 67.

K

com.

commonstrat requisitionem nominandorum iudicum austregalium pro rite insinuata semper haberi, dummodo Schedulis Rhedariorum litteras obsignatas cursui postarum publico esse traditas edoceatur, nihilque referre, an litterae ad Regimen Principis certo loco fixum, an, si malit requirens, ad personam Principis forte peregrinantem dirigantur vltimasque ad terras mittantur vt earum cursus 4 hebdomadibus ne quidem absoluat;

Quid plura? sufficit quod a vero non absit, instantiam austregalem siue operam eam adeundi nullo fere numero venire auctori, vt hic conscriptionem vnius epistolae requisitorialis circumeundam dignaretur inueniendis propterea subterfugis ingenii acumine huc adhibendo.

CAP. XIV.

CONTINENTIA CAUSSAE GERMANICAE EST INSTITUTA, NON AD RESTRINGENDVM FORVM AVSTRAEGALE SED AD COADVNANDA ENTIA LITESQVE CORRIPIENDAS; EX QVO AVSTRAEGARVM EXCLUSIO, QVATENVS FORTE HVIC INSTITVTO OBSTARET, VT ACCESSORIVM QVID NON VT CAUSA FLVIT PRINCIPALIS; RESTRICTIO AVSTRAEGARVM NVSPIAM SIT CAUSA PROXIMA CONTINENTIAM CAUSSAE FVNDANDI.

Non diffiteor, hoc loco vbi in sustinendo foro verfor austregali, Deductionem quam saepius laude dignam commemoravi *Frechianam* mihi ante oculos esse neque me valere tanta continentia vt iis, quae ad deridendas austraegas ibi sunt commenta sat blande digesta, sicco accederem pede.

Pace

Pace auctoris huius Ill. ordiar meditationem quam consti-
tuit a commoto, quod in causa *Corbeiense* eius patronus contra Epi-
scopatam Paderbornensem forte quaesiverit in consilio, Princi-
pis Paderbornensis forum aufregale circumeundi.

Etenim si Aduocatus Corbeiensis hoc modo breuiori via
tenderit ius suum persequi, non video quomodo casus ille tam
dabilis sibi potuerit elabi, quo sententia ad aufregas remissoria
multo maiori temporis dispendio agere iuberetur quam alias ini-
iustus agere potuisset; neque huc spectat casus *Corbeiensis* ad-
uersus Archiepiscopatum *Coloniensem*, quem assimilare contendit
Vir Doctissimus, quoue sententia supra iam allegata d. 1. Febr.
1765. in Camera publicata, huius tenoris:

„In Sachen Herrn Fürsten zu Corvey wieder weyl. Herrn Cle-
menz August, modo Herrn Maximilian Friedrich Erzbis-
choffen und Churfürsten zu Cöllen und dasiges Dom-Capitul Ci-
tationis super denegata vel protracta iustitia Aufregali,
iuncta Citatione ad videndum se condemnari ad seruian-
dum pactum. Ist das durch den abgelebten L. Bolles der
Remission ad Aufregas halber beschehene Begehren, howanz
den Umständen nach besonders in Ansehung des ex proprio fa-
cto et contractu principalitet mit beklagten Dom-Capituls zu
Cöllen, als ohnstatthafft abgeschlagen, sondern laßt man es wegen
des letzteren bey der unterm 23. December 1757. eröffneten Li-
tis-Contestatoria lediglich bewenden, dann den mitbeklagten
Herrn Churfürsten zu Cöllen betreffend ist demselben, was solcher
etwa in der Haupt-Sache annoch zu handeln vermeint; Zeit 2.
Monathen p. t. et p. V. A. W. verstattet, und sub praeju-
dicio angezehet.“

Exceptio fori declinatoria in foro austregali fundata reiciebatur; primo enim huius sententiae aspectu apparet, reiectionis *proximam* causam in denegata iustitia austregali, *remotiores* autem, aut in circumstantiis correatus, Capituli Cathedralis principalis eiusque proprio facto et contractu aut forte, quod tamen disquirere nolim, in illo singulari ab omnibus reliquis Imperii Capitulis diuerso Ecclesiae Coloniensis systemate mera maiori Imperii nobilitate circumscripto esse quaerendas, tantaque mihi videtur haec insignis intercedens differentia, vt in quibusuis Archiepiscopi actionibus ecclesiam obligantibus forte Capitulum semper pro socio obligationis habeatur, quippe quod in casu casus simul cum Archiepiscopo conueniendum sit. *)

Ego quidem crediderim, si patroni Corbeiensis Principem Paderbornensem eodem modo, quo pie def. Electorem Coloniensem

*) Non admittuntur ad Praebendas Canonici Capitulares Colonienses, nisi Dominibus indiuidue Imperio immediate vna cum territorio adhaerente subiectis oriundi, aut Principes Principatum, aut Comites Comitatum aut Domini liberi Dynastiarum immediatarum, (quorum Dominorum liberorum ne quidem vllus fere amplius, si forte exceperis Dominos *Grotios* a *Schauen*, hodie existat, quum omnes Dynastiae euaserint Imperii Comites;) id quod patet ex ipso quodam huius Illustrissimi Capituli documento hic subiiciendo:

„Wir Dechant und Capittul des hohen Thumb-Stiftes Cöllen, thuen kundt, als unser Thumb-Capittul gebührend angelangt worden, glaubwürdiges Attestatum mitzuthellen, daß diejenige edelen Thumherren, welche zu diesem hohen Stift angenohmen werden, vom Stocke, Rahmen oder Stamm, eines freyen edelen Standes seyn müssen, also und dergestalt, daß sie ihrer Stocken und Stammhäuser, wovon sie geböhren erripfessen, sie bestehen dann in Fürstenthumen, Graf- oder Herrschaften, dem H. Röm. Reich, immediate unterworfen seyn müssen, auch keine andere, so mit solcher Qualität nicht versehen, solcher Würden fähig noch aufgeschworen werden können;

„Als attestiren und bekennen wir, Dechant und Capittul, hiemit und in Krafft dieses, daß vermög hiesigen hohen Thum-Capittul Cöllen die alte hochlöbliche Statuta und Gewohnheiten erfordern, daß solche Thumb-

nienſem, pro nominandis iudicibus auſtregalibus requiſiuiſſent, litterasque ad Sedem Neuhufanam dirigendas Poſtae Huxarienſi tradidiſſent, nominatio multo minus quam in priori caſu inſequuta, ideoque via fuiſſet aperta ad citationem in Camera propter denegatam iuſticiam auſtregalem petendam et denique obtinendam ſententiam exceptiones fori declinatorias pariter repellentem.

De reliquo autem, quicquid vir clariffimus de habitu Capituli ad Epifcopum protulerit, ſtat regula:

„Eccleſiam repraeſentari nonniſi ab Epifcopo, capite ſuo,
 „neque a Capitulo, parte quippe corporis, ab Epifcopo
 „ſimul repraeſentati, neque a Capitulo tanquam a Con-
 „ſilio Epifcopi perpetuo, in perſona Epifcopi vt textus
 „ſub libros ſubintellecto.“

K 3

Quo

„Thumb-Graſen und edele Herren, eines edelen, und von einem dem Röm.
 „Reich immediat unterworfenen Stocken, von ihren Eltern und Vor-Eltern
 „freyen Stammes und Herkommens ſeyn müſſen. Urkund unſers herfür-
 „gedruckten Secret-Zuſiegels, ſo geben Eöllen den 1. Martii 1669.

(L.S.)

Joh. Henricus Deekhoven Dr.

Pro Copia cum ſuo vero Originali concordante

Joan. Ofingh. Notarius ſub Imp.

Vid. kurze gründliche und wahrhafte Deduction der uralten freyen Reichs-
 herrſchaft Gehmen S. 64. et von Steinen Verſuch einer Weſtphä-
 ſchen Geſchichte III. St. S. 863. et 864.

Quid ſi per exceptionem quaſi a regula toti Illuſtriſſimo Capitulo Colonienſi, cuius membra ſingula indubitante beneficio Auſtregarum gaudent, idem aſſereretur beneficium? Hoc loco ſaltem effectus ille inde reſultet, vt in caſu vbi Archi-Epiſcopus pro Auſtregis nominandis rogaretur hae requiſitione ſemper et Capitulum ſimul requiſitum, quanquam expreſſe mihi non comprehenſum, ſubintelligeretur, neque incongruum eſſet, quod Capitulum ſequatur idem forum Auſtregale Archi. Epifcopi. Abſit tamen a me hoc idearum lutu quid in ferre, quod Cauſae Colonienſi alius forſan principiis nitenti poſſet obſtare!

Quo concessio equidem non viderem, quo iuris colore in causis praesertim politicis Capitulum vt consors litis principalis, nisi per exceptionem a regula, quae tamen probanda semper esset, possit conueniri, obligationi ab Episcopo data subscripserit in eodem instrumento, nec ne?

Tertii enim erga quem Ecclesia obligatur non interest, qualis intercedat oeconomia priuata Capitulum inter et Episcopum, quorum Capitulationes rarissime in lucem prodeunt, ideoque pacta respectu publici prorsus priuata remanent; Episcopi est, vt Capitulationi sine et iis quae de non praetermittendo Capituli assensu certis in actionibus sunt prouisa, satisfiat, Capitulum vero, si velit, inuigilet, quo minus Episcopus Ecclesiam inuito ac inscio Capitulo obliget, quo casu obligationis non approbandae reuocet eam publice idem Capitulum, sin Episcopus rem restituere nolit, consensum suum praesumptum declarando obligationem adeo imperfectam, ex qua nulla detur actio.

Immo certe auctor noster ipse concedit §. 22. p. 39. Episcopum caput esse Ecclesiae. Quidquid autem caput permittit, vt membra adimpleant promissa necesse est, consenserint in promissa nec ne?

Capitulum consistere membris ad caput, quod sine membris subsistere nequeat, pertinentibus, propositionem non infringit, quum positio vnus non sit exclusio alterius, adeoque, si consensum membrorum requireres, omnia et singula membra, nullo excepto essent admittenda, neque membra Ecclesiae Laica in sensu Christi, cui omnis Ecclesia colligitur, neque saltem Vicarios neque Chorales, quos vocant, ordinis Clerici secundarii, caeterus fidelium siue Ecclesiae membra esse prohiberi possent.

Pro-

Propius certe rei accederet idea *ministerorum* quam *membro-
rum* Ecclesiae, non obstante quod auctor noster laudando *Schub-
hardum* de nomine *Domini hereditarii* adfert pag. cit. verbis:

„Die Capitularen werden daher des *Stifts* Erbherren genannt.“

Capitulares Leodienses iamdudum *) Gallico quidem idioma-
te

*) Clerus primarius Leodiensis siue Capitulum Ecclesiae Cathedralis ab antiquo singulari fulget dignitate in patria; Bulla Pontif. Max. Pii IV. de 1560. tribuit Episcopo vna cum Capitulo plenum dominium in temporalibus adeo vt conclusa ab omnibus subditis ecclesiasticis et secularibus obseruari debeant, clerusque vniversus ad subsidia teneatur; perinde, ac si consensisset expressè. Quumque sequenti tempore hoc mutatum et Clerus ordine secundum statuum ordinibus iunctus fuerit vnionibus et priuilegiis nouissime a Principe Iosepho Clemente p. m. d. 14. Ianuar. 1717. confirmatis, tantum abest vt hac Cleri secundarii accessione ad Systema Patriae regiminale dimi-
nuta sit Cleri primarii dignitas, vt potius iuxta Clerum secundarium sibi quasi sub-
ordinatum posita tanto magis eluxerit,

vid. Perill. L. B. de *Cramer* Obl. Iur. Vniu. Tom. III. Obs. 948.

Quantumlibet autem praeceminat ille primarius Clerus, inde tamen non sequitur regula, obligationem ab Episcopo Patriae nomine datam semper esse imperfectam nisi Capitulum simul sese obligauerit; ad similem enim casum Individuum nequidem illa Bulla Pii IV. produxerat effectum, sed a reliquo Clero secundi ordinis protinus controuersa, ideoque, Concordia subsequuta inter Episcopum et hunc Clerum secundarium d. 30. Mart. 1565, erat sublata, conf. l. c. §. 39. haece vero missi mihi quidem videtur longe aliud esse, *plenum dominium Episcopo cum Capitulo* quam idem *Dominium Episcopo et Capitulo* esse tributum. Posterior modus indicat, vt arbitrator, duo diuersa ad hunc autem actum Domini administrandi inseparabiliter iuncta subiecta; et prior indigitat Episcopum cum suo correlato per se intelligendo, propemodum instat summi Iudicis Imperii Cameralis, cui est potestas Iuris dicendi in Imperio, subintellige, ope et consilio totius Iudicii Cameralis. Quemadmodum itaque si contra Processus Mandati vel in pleno Camerae Iudicio decretos tu velles exceptionibus te tueri, pro stylo Camerae haud Iudicium Camerale sed Supremum Camerae Iudicem solum esse alloquuturus in exceptionibus tuis, sic et mihi quidem videtur nuncupatione Episcopi semper Consilium suum quasi natum vt pars Capitulum subintelligi, ideoque nihil referre ad tertium, an in causis, vbi pro Patria se obligauerit Episcopus, Capituli simul mentio sit adiecta nec ne?

Quantumcumque autem interfit cohaesionis inter Episcopum et Capitulum suum, quoad illustres Capitulares Leodienses, negandum tamen non est, eos tantis respectu Episcopi valere praerogatiuis vt illud axioma: *Tresfoncier* siue *Grundherr* sit iusto sibi titulo vindicent; quod; tamen longe abhorret ab illo *Schubhardi*: *Erbherr*. Successio enim *hereditaria* omnino repugnat *electiua*.

te sibi asseruerunt inscriptionem : *Trésfoncier* (Proprietarii) quo epigrammate Gallico nunc et reliqui Germaniae Capitulares vernaculaque voce : Grundherr insigniri contendunt.

Cuinam autem est visum, ex rubris inscriptionibusque plerumque ludente minerua assumtis in iudicio quid probare? In vero sensu iuris publici omnes Capitulares exceptis excipendis pro Episcopi Ministris intimis siue Consiliariis natis habentur, quantumvis forte Capitulatione singulari Episcopum adeo extenuassent, vt ipse inter pares nihil sit quam primus ordine, quum huiusmodi Capitulationes variabiles in publicum haud prodeant, ideoque obiectum iuris publici, si exceperis Osnabrugensem perpetuam, nunquam fiant.

Iam subaudio eandem propositionem, Capitula esse ministeria, in me conuerti ex iudicato quasi illo:

Schubhardi de Austregis C. 7. n. 100.

„Hodiernis moribus, cum lites immortales reddantur,
 „maxime, quae pluribus instantiis diuentilentur, non in-
 „utile erit, si actor eo intendat, vt causa statim cognitio-
 „ni Camerae submittatur, quod facile videtur posse
 „feri, si *Continentiam personarum vel causarum* excogitet,
 „exempli gratia: quando Episcopus conueniendus, re-
 „quiri potest Capitulum, num idem sentiat cum Episco-
 „po et ratihabeat, quae ille egit etc. Si sentiunt, quod
 „sic, tunc statim ex *Connexitate causae et personae* Camera
 „adiri potest etc.„

Ne quidem suspicari auctorem nostrum Corbeiensẽm ibi doctorum opinionibus trahi vbi de litera legis et vsu fori recepto agitur; quum

tamen multum praesidii in hac Doctoris sententia quaerere mihi videatur, per eum mihi liceat ad fontem redire, ex quo consilium suum ingeniosum hausit *Schubhardus*.

Verba huc spectantia superius C. VI. inserta Legis Cameralis:

„Gleichermassen wenn einer, so vermög der Reichs Ordnung vor die Austräge gehörte, mit andern seinen Unterthanen und Dieß nicht zu beklagen, sollen die Austräge disfalls nicht statt haben, sondern soll unser Kayserlich Cammer Gericht, als das höchste Gericht ob continentiam causlae, darunter anzulangen seyn.“

regulam, ex qua ratiocinatur *Schubhardus*, videntur firmare, quod Ministri et Subditi cum Principe vna causa complecti atque conueniri possint, idque multo magis in quaestione de Capitulo simul cum Episcopo conueniendo procedat. Sed nubem pro Iunone amplexus est *Schubhardus*.

Omnis homo, non seruus, cum Principe suo contrahere potest; hoc assumto; ecur non posset quisque Minister non seruus, quaeque societas non serua, cum Principe suo inire consortium sese erga tertium obligans? Vtor hic casu superius Cap. I. formato, ponendo: tali Capitulo esse ditionem singularem aerariumque particulare ab aerario Status siue Principis indubie disiunctum, tuncque idem Capitulum propter sortem aliquam a tertio in Episcopatus vsus conuertendam mutuo acceptam ex sua ditione hypothecam creditori mutuum danti in subsidium constituere; iam numme casus, inque, Principis vna cum Capitulo conueniendi existeret?

Idem sane esset casus, si Princeps aere alieno obrutus id a statibus prouincialibus, siue a quouis alio Collegio ciuico aut ministeriali consequeretur, vt partem aliquam aeris alieni defu-

L

per

per fideiubendo in se reciperet tale Collegium; tunc enim creditores, quum sortem sibi velint reddi, conueniendo Principem cum correis suis debendi Ministris fundatam vtiq̄ue haberent intentionem.

Sin autem Satrapa aut Praefectus Principis tertio cuidam, munere suo perfungendo, vim intulisset aut quodcunque graua-
men inflixisset, non video quem in finem Satapra simul cum Principe, vt tamen plerumque hodiernum fit, coram summo Imperii Tribunali in ius vocaretur, quum Satapra non suo sed Principis nomine egerit vel saltim egisse semper praesumatur, adeoque de eius factis auctoritate officii munitis semper teneatur Princeps. Neque eget in casibus Mandati S. C. quorum sunt plurimi, pars supplicans hoc beneficio personas mediante *continentia causae* cumulandi easque directe in summo Imperii Iudicio simul conueniendi et Austregas praetereundi, cum in Mandatis S. C. semper cessent Austregae, nisi id fieret hac mente, vt si forte qualificatio ad Mandatum S. C. deficeret, tunc intraret continentia causae quo saltim obtineatur Mandatum C. C. siue citatio.

Negandum non est, fateor, penes Imperatorem esse potestatem, edicta et patentes Augustissimi nomine emissas omnibus et singulis vel mediatis ministris & subditis, vt exempla prostant, impertiendi; sed hoc loco quaestio non est de eo quod Maieitati Caesareae circa edicta competat, de eo solum agitur, num minister Principis, si Domini sui nomine egerit, ob id factum coram summo Imperii iudicio directe sit conueniendus, priusquam graua-
men ad ipsum Dominum, cuius nomine factum afferit minister, esset delatum?

Certe casu quo Dominus prius rogatus hoc factum impro-
baret, causa vltioris recursus per se cessaret, casu autem quo
pro-

probaret, ipse Dominus causam ministri suam redderet causam, neque viderem qua iuris specie, nisi more Atheniensium, qui vt refert *Pausanias* vel res inanimas vocauerant in iudicium, ministri Principis pro correis facti ab illis vel iussu Principis expresso vel tacito commissi, haberi et hanc ob rem ad iudicium deferri, aut, vt concinnius loquar, quo pacto miles cum gladio siue scriba cum calamo constituat societatem ciuilem aut confortium litis.

Alius in mentem mihi incidit casus rem illustrans, quem ita fingo, quod praefectura quaedam sua fide particulari redituum tertio cuidam creditori sese obligauerit erga nomen aliquod in mutuum acceptum.

Si contigerit, quod creditor nomen reuocaret, valde dubito, si opus sibi esset iudicio, se praefectum, neque potius ipsum Principem coram summo Imperii Tribunali conuenturum, quanquam documentum obligatorium a solo praefecto esset signatum.

Excipiunt forte, hoc casu Principem directe in Imperii iudicio, austregis obstantibus, non esse conueniendum, quum nihil ibi occurrat, quod petatum pro Mandato aliquo S. C. possit suppeditare. Sed quid ad te, si animus tibi est recipiendi argentum tuum? Agedum, require austregas, si tibi desunt vires ingenii petatum pro mandato S. C. inueniendi, aut instrumento guarentigato si cares! Nisi vel *Astraea* in terram redux iudices Austregales ipsa nominaret, quin et iudicium ipsum aperiret, quatuor hebdomades huc praefinitae aut annus et dies certe praeterlabentur, et rectissima tunc tibi patebit via propter denegatam aut protractam iustitiam austregalem summam Imperii iudicem adeundi, ideoque causam legitime ad iudicium quo teneras deductam habebis.

L 2

Si

Si tibi idem fuerit visum opitulante *Continentia causae* obtinere, ego quidem nolim euincere tibi, a correo mediato exceptionem non competentis actionis aut nominationem auctoris non opponi, quo posito elisio exceptionum plus temporis et operae exigeret, quam requisitio Austregarum.

Nominationem enimvero auctoris scriptores Camerales, vt suo loco superius iam monui, inter *Causae Continentiae* species referunt; sed cum praeuentio nominantis profit auctori nominato, si forsan actori veniret in mentem *nominatum* ad aliam iudicem quam cui vt competenti fideret, trahere, id quod in beneficium *nominantis*, vt colligunt

de Berger in Oec. Iur. lib. 4. tit. 20.

III. Pütter Opusc. II. de Praeuent. Cap. V. §. 62.

est introductum, in eiusdem odium non esset detorquendum; et *nominante* iam liberato auctor *nominatus* tunc solus esset in iudicio, quae solitudo omnem sane tolleret *Continentiae causae* ideam, simulque Iurisdictionem in ea fundandam.

Venio ad conclusionem quam ex praemissis colligere velim, quod Austregarum quippe restrictio nunquam sit causa proxima iurisdictionem in *continentia causae* fundandi. In aprico enim est, Austregas ipsas Iustitiae promouendae tanto obstaculo non esse quam earum praeteritionem; ideoque non video, cur in causis in litem deducendis requisitionem Austregarum minus operosam, ad summum temporis spatium vnus anni exigentem, omitteres et multo molestiori controuersiae exceptionibusque fori declinatoriis te committere malles?

Quid-

Quidquid de Auftraegarum materia, quatenus obfuerint iustitiae, legerimus, semper erant lites super causis ad Aufstregas remittendis, rarissime super modo procedendi in ipso iudicio Auftraegali obmotae.

Nam lite semel coepta, libelloque exhibito, omnis causa intra *annum et diem* decidatur sicque Iudicium Auftraegale finitur, ipsissimis legis formalibus:

„und soll solches Recht von dem Gerichts-Tage anzurechnen, als die Klage ins Gericht gebracht wird, im nachfolgenden halben Jahr zu Ende kommen, es begeben sich dann durch rechtlichen Aufschub und Erkenntnis fernere Erlängerung, so soll es doch in Jahr und Tag zu Ende reichen.“

C. O. C. Part. 2. tit. 4. §. 1.

est praefinitum, adeo ut si protractio iustitiae in iudicio Auftraegali metuenda esset, spatio tamen unius anni interiecto omnis sane dispareret metus, et actori tunc esset via plana atque legitima de protracta iustitia Auftraegali conquerendi et causam ad summum Imperii iudicium deoluendi.

Vel maxime igitur spatium unius mensis omnem comprehendit moram, quae in iudicio Auftraegali ad te diuexandum nequi possit; si vero hoc iudicium prorsus praeterire tibi videretur, longa annorum series vix sufficeret controuersiam: an causa ad aufstregas sit remittenda nec ne? decidendi.

Ex quibus iam infero, in quacunque causa contra eum qui ad Aufstregas praetereundas utitur aut potius abutitur *Continentia Causae Germanicae*, adeo ut quoslibet personae principali conueniendae subordinatos arripiat et confociet, semper militare praec-

praesumptionem Austregarum defraudandarum seque meditato consilio tricus inenodabilibus irretiturum, ideoque sibi ipsi celeriori iustitiae obstrepiturum. In regula huiusmodi supplican-tem, nisi circumstantiae singulares exceptioni locum darent, semper ad Austregas *legales* esse remittendum ego quidem sentirem; id quod nititur LL. Imp. fundamentalibus:

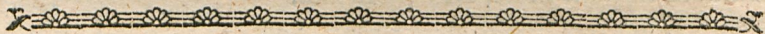
I. P. O. art. 5. §. 56.

Rec. I. nou. §. 105.

Capitul. Caes. art. 18.

Recess. Visit. 1713. §. 9.

Quando vero Austregae non essent praeteritae sed vt lege est definitum requisitae, neque ex parte rei iudices nominati, aut si nominatio et iudicium constituendum fuissent simulata, intra anni et diei spatium lis ad finem non esset perducta, semper absque vltiori causae disquisitione, contra reum ex capite denegatae aut protractae iustitiae Austregalis procedi et causam ipso iure ad summum Imperii iudicium deuolui mihi videretur; hic enim suspicarer latere iustitiae obstaculum cuius remotionem ad summi iudicii partes spectare non dubitatur.

CAP. XV.

AVSTREGAE CONVENTIONALES MAGIS OBIA- CENT IVSTITIAE CELERIORI QVAM LEGALES.

In regula conuentionalibus quidem Austregis eundem esse ordinem iudicarium atque legalibus O. C. definitum nemo est qui dubitet. Notandum vero est, hoc non, nisi conuentionales circa modum procedendi aliud statuunt, intelligi; Casu enim quo

quo Austregae conuentionales hac de re quid disponant, iuris publici est notorii, conuentionales Austregas tanquam primarias normas esse obseruandas, ita vt leges Imperii Cameraeque vniuersales de Austregis disponentes ab illis non nisi in subsidium sint attendendae, vbi conuentiones et priuilegio nihil determinant, vt a contrario sensu C. O. C. P. 2. tit. 2. sqq. inducit

III. *Tafingerus* l. c. Sect. III. Tit. 4. §. 482.

quibus concessis actor Austregas requirens legales, ad conuentionales autem prorufus, campum sane immensum ingredi, seque plane pactis familiae interpretationibusque arbitrariis dederere cogeretur, nisi super pactorum aut priuilegiorum interpretatione coram iudicio Imperii praeuio litigio velit defatigari. Neque solum de ordine procedendi quaestio saepissime occurrit dubia, nec minus vel de ipsa Austregarum conuentionalium fines legalium excedente iurisdictione disceptatur.

Omnes fere scriptores Camerales eo collineant, quod cessent Austregae et legales et conuentionales in possessorio et summariissimo, in causis violentis, spoli, et in omnibus, quae a Mandatis S. C. incipi possunt, quorum loco omnium sit

III. *Ioa. Phil. Hahn* de eo, quod iustum est in causis spoli et praecipue an in iis obtineant Austregae ad C. O. C. P. 2. tit. 8.

neminem autem vel remotioribus huius materiae notionibus imbutum praeterit, quid

Perill. L. B. de *Cramer* Diff. de Austregis conuentionalibus in causis Mandatorum S. C. non cessantibus. *Opusc.* Tom. I. Diff. XV.

Eiusd. *Observ.* I. V. Tom. III. obs. 906,

hac

hac de re statuerit, causas quippe Mandatorum S. C. violentiae et spoli cognitioni Austregarum conuentionalium non repugnare.

Probat hanc suam sententiam vir consultissimus exemplo Austregarum Conuentionalium Hassiacarum, quae causas Mandati S. C. et Spolii expressè sibi vindicent, in fine tamen orationis effugiens suspicionem, in quam possit vocari, se contra torrentem decertare, incidit in exceptionem, Hassiacum casum plane esse pro singulari habendum neque inferre doctrinae communi Pragmaticorum praeiudicium.

Sed stante principio causas Mandati S. C. non repugnare Austregis conuentionalibus, modo his causis huius generis patris domus expressè sit prouisum, nulla adest ratio, quare Austregis conuentionalibus Hassiacis asseretur quasi priuatiue priuilegium Caussarum Mandati S. C. cognoscendarum, velut exclusiuum intuitu aliorum statuum Austregis gaudentium conuentionalibus nec minus forte ad causas possessorii extensis.

Rem igitur hac exceptione prorsus decisam non video, quum insuper

Kemmerichius Diss. de Austregis S. R. G. I. Comitum, cum primis Wetterauicorum et Sueuicorum atque ex Franconicis Hohenloicorum conuentionalibus S. II. §. 6. in not. lit. B. p. 38. et §. 22. in not. lit. B. p. 60.

cui et recentiores assentiunt, diserte doceat:

„—adeoque Austregae in causis etiam Mandati S. C. regulariter cessant— nihilominus in his causis etiam Austregae Comitum Conuentionales— locum habeant—
 „licet autem huiusmodi causae litigiosae possessionis ex
 „Lege

„lege Ordinationis ad Austregas legales haud pertineant,
 „sed immediate forum Camerae fundent, coram Austre-
 „gis tamen his conuentionalibus, vi vnionis omnino lo-
 „cum habent,,

ex quo satis clare patet, non tantum Austraegis Hassiacis Con-
 uentionalibus id proprium quod in causis Mandati S. C. cogno-
 scant, sed et omnibus vel Comitum Austregis esse commune,
 quanquam respectu Comitum ea intercedat praecipua differen-
 tia, quod eorum Austregas legales, quibus tamen in C. O. C.
 P. 2. tit. 8. cognitio spoliij simplicis est permessa, in eo singulari haud
 casu, vbi Comes a mediato conueniretur in causa Spoliij, haud
 cognoscere posse in praxi sustineatur *), cuius rei.

Perill. L. B. de Cramer Obs. I. Tom. I. obs. 90. §. 4 et 6.

duo affert praeiudicia notatu digna, mihi quidem domestica,
 quorum alterum in causa priuati cuiusdam von Kops nunc dessen
 Erben contra Domum *Schaumburgo-Lippiaco-Bückeburgensem* prae-
 bet Mandatum S. C. in Augustissimo Iudicio Imp. Aulico d. 11.
 Maii 1744 ob spoliium praetensum simplex decretum, **) alterum
 vero decretum reiectorium in causa von Wiberit contra Domum
Lippiaco-Deimoldiensem ad supplicam pro mandato de redinte-
 grando possessionem spoliatiue ablatam S. C. formalibus: „wie
 „gebetz

*) Si quando mihi contigerit in iudicio pro iuribus Comitum et huic contraria opi-
 nione ex officio pugnare nolim inde contradictionem inferri, quam aliter scribat ad-
 uocatus, aliter scribat auctor, neque hic de eo quod ego sentiam sed quod in praxi
 summorum iudiciorum obtineat quaeratur.

**) Mense Aug. 1769 paritoria demum in hac causa oblivione, vt videbatur, prorsus
 sepulta emanabat, eodem mortis Consiliarii Schaumburgici tempore, cui et patroni
 Deimoldienses ad obrinenda reliqua mandata, de quibus supra iam dixi, callide
 interueiebant.

M

geben, abgeschlagen,, evidente indicio, priuatis actoribus aduersus Comites non opus esse qualificatione causarum spoli ad mandata S. C. vt hoc modo effugiant Austregas actores, sed in omnibus priuatorum causis Spolii contra Comites ad forum deducendis summa Imperii tribunalia in via citationis procedere, adeoque actorem piderit intentionem certe suam assequuturum, fuisse, modo supplicam suam pro Mandato S. C. transformauerit in supplicam pro citatione super spolio.

At enimuero Austregae conuentionales plurimorum statuum innumeris aequiuocationibus, experientia teste sunt obnoxiae adeo, vt e. gr. Austregae praetensae Conuentionales Domus *Lippiacae* communis, proprie et abstrahendo a *Schaumburgica* sic dictae, ab Augustissimo Imperii Iudicio Aulico expresse iamdudum sint reprobatae;

Nullum itaque superest dubium, Austregas Conuentionales multo magis iustitiae administrandae obesse quam legales, cui accedit, quod iudicio Austregali conuentionali euacuato vel nonnulli ad legales demum resilire et sic litem in sempiternum, quantum sibi liceret, protrahere tendant.

Ex his praemissis ego quidem colligerem, odium Austregarum, si quid meruerint, in dubio semper ad conuentionales esse restringendum, ideo vt si in iudicio adessent duo actores, quorum quisque *Continentia Causae Germanica* vtens in circumuenda instantia Austregali versaretur, eumque in finem mediatos confociaret cum suo superiori reo immediato, is qui deuitandis Austregis conuentionalibus egerit, melioris conditionis haberetur quam alter qui legales studio praeterierit.

CAP. XVI.

CAPITVLA SVPER CAVSIS ECCLESIAE VNA CVM
 EPISCOPO CEV MEMBRA CVM CAPITE CONVENIRE,
 NON PARIT *CONTINENTIAM CAVSSAE GERMANICAM*,
 NISI AVT TACITE AVT EXPRESSE PROROGAVERINT
 IVRISDICTIONEM CAPITVLA

Quidquid de cuiuscunque Capituli erga Episcopum habitu dicendum sit, si omnia essent decisa, hoc loco transeat, cum caeteris praecedentibus iam dictis; equidem malim ei tantum quod praxi in summis Imperii Iudiciis maxime respondet.

Capitula mediata esse corpora, si fuerit huius rei dubium, in Excelsissima Camera nouissime est probatum intuitu Capituli Bambergensis, in causa quam tradidit memoriae

Perill. L. B. de Cramer Obs. 223.

Abraham Löws contra das Rhom-Capitul zu Bamberg, qui supplicabat pro Mandato Arresti S. C. et ad fundandam Iurisdictionem Cameralem allegabat die befandte Immedietät eines hochwürdigen Rhom-Capituls; reiciebatur enim petitum hoc Decreto ad Principem remissorio d. 10 Decemb. 1756.

„Noch zur Zeit abgeschlagen, sondern würde sich Supplicantens
 „Principal bey dem Herrn Fürsten pro administrando iustitiam puncto Arresti gebührend melden, damit aber enthöret
 „werden, solle ferner ergehen, was Recht ist“

ex quibus liquet propatulo, regimen quidem Episcopi siue Collegium Consiliariorum ad causas regiminis constitutum esse immediatarum ab eoque directe ad summum Imperii Tribunal appellari, a Capitulo autem, ceu Collegio mediato, sin illi sit propria
 M 2 quae-

quaedam ditio cum iurisdictione coniuncta, appellationes ad Episcopum, et ab hoc demum ad Imperii summa Tribunalia dirigi, quod illustratum est praeiudicio in causa Bamberg, Thomae Probst contra Schubert

vid. Obs. *Cramerianas* l. cit.

Hoc quidem est iuris dum vivit Episcopus; cui adstipulatur

Ill. *Frecbius* l. cit. §. 11. pag. 2.

verbis:

„Wer unsere Deutsche Staatsverfassung nur mittelmässig kennet, dem kan nicht verborgen seyn, daß unsere Doms und andere Capitulen ihren Erzbischöffen, Bischöffen und anderen Vorgesetzten in geist- und weltlichen Dingen unterworfen, mithin keine ohnmittelbare Reichs-Glieder seyen und daß ihnen in den Reichs-Gesetzen keine Austräge zum Guten geordnet worden, folglich nicht den geringsten scheinbaren Anspruch auf das Recht der Austrägen machen können.“

Episcopo mortuo et sede Episcopali tunc vacante ex idea sedis vacantis et iura sedi inhaerentia vacare videntur quando ipsa sedes vacat; sed iterum missis ratiociniis prouoco ad praeiudicia iisdem

Obs. *Cramer* Obs. 109 et 1206.

inserta in causa Ingelheim contra Würzburg et Eßlen contra Dom-Capitul zu Trier, tota scriptorum Cameralium turba suffulta, cui inter recentiores fert suffragium Ill. *Pütter* Diss. *Zwvierleiniana* Opusc. XI. Coroll. VI. formalibus:

„Ius Austregarum iure meritoque negatur Capitulis sede vacante.“

nec dum refert ad propositionem a me efferendam, an Capitula sede vacante vt statuunt *Strykius*, de *Cocceii*, *Boehmer* et reliqui, gau-

gaudeant Austregis nec ne? quum hic non nisi de Austregis vi-
uente Episcopo Capitulo competentibus quaeratur.

Extendamus fictione casum Bambergensem *Dhom-Probst* con-
tra *Schubert* supra adductum ad id, quod *Schubert* non solum Ca-
pituli sed simul et Episcopi minister, et ab utroque nim. ab Epi-
scopo et Capitulo ex vna eademque causa fuisset remotus ab
utroque officio; tunc causa et Capitulum et Episcopum ex diuersis,
cohaerentibus, factis terigisset neque in Camera reiecta fuisset.
Hic est casus, quem semper animo seiungo, quoties consortium
litis Episcopi cum Capitulo vt incongruum ad fundandam
Continentiam Causae Germanicam mihi se offert; huiusque generis
casum perillustri viro *Cramero* ob oculos fuisse persuasum habeo,
quando

Syst. Proc. Imp. S. I. Tit. 5. §. 236.

verbis:

„ac proin, si cum Episcopo Capitulum principaliter,
„velut ceu pars contrahens et interessata conuenitur, et si
„cum Episcopo vnum corpus constituat, quoniam tamen
„per se consideratum corpus mediatum est, in casu talis
„Litis-consortii, ob *Causae Continentiam* Remissio ad Au-
„stregas locum non habet.,

Episcopum simul cum Capitulo ex fundamento *Continentiae cau-
sae* praetermissis Austregis conueniri probat; superius enim iam
clarius est demonstratum, quatenus subditus cum Principe mul-
to magis Capitulum cum Episcopo queat inire societatem immo
consortium litis; at hic de Capitulo non tanquam de correlato
Episcopi sed de corpore mediato ex proprio facto contrahente
et cum Episcopo societatem ineunte est quaestio; sequitur
itaque in huiusmodi causis omnino *Continentiam causae Germanicam*
coincidere et Austregas Episcopi cessare, neque huic obstare,
quod

quod Capitulum in alio sensu vnum corpus constituat cum Episcopo.

In omnibus vero casibus, vbi Capitulum pro Ecclesia siue patria vnacum Episcopo contraxerit, neque semetipsum vt corpus mediatum ab Episcopo disiunctum consideratum neque suas ditiones particulariter simul obligauerit, manet regula ista firmata: *Quod Capitulum cum Episcopo vnum corpus constituat, cuius sit Caput repraesentans Episcopus.*

Vt iterum casu supra inducto Bambergense, hac vice autem per instantiam, adeo, vt fingam *Schubertum* non fuisse ministrum Capituli sed solum Episcopi. Si *Schubertus* ad praeterendas Austregas Principis de fundamento Iurisdictionis Cameralis siue Aulicae meditatus esset, credisne rem successisse si visum sibi fuisset, Capitulum simul conuenire et sic ex *Continentia causae Germanicae* Iurisdictionem fundare, quanquam forte Capitulum vocationi suae ad officium expresse subscripserit, aut remotionem ab officio, si ab actore desuper vt suadet *Schubhardus* fuerit rogatum, ratihabuerit? Ego quidem valde dubito.

His praemissis iam *Causae Corbeiensi* oculum aduertam. Ecclesia Corbeiensis sententia quadam in Aug. Camera d. 23. Iun. 1767. publicata huius tenoris:

„In Sachen Herrn Philipp Fürsten und Abteen zu Corvey,
 „Klägern eins wider Herrn Wilhelm Anton Fürsten und Bischoffen zu Paderborn, und dasiges Dom-Capitul Beklagte an-
 „deren Theils Citationis ad videndum relui oppignora-
 „tam quondam dimideitatem castri, ciuitatis et praefe-
 „cturae Beuerungen, seque ad eius restitutionem erga
 „receptionem ducentarum triginta Marcarum Argenti
 „puri

„puri Valoris Eimbeckici cum omni causa et expensis
 „teneri, sicque condemnari, ist allem An- und Vorbringen
 „nach zu Recht erkannt, daß Herr Beklagter von der ausgegan-
 „genen Ladung zu absolviren, und die Sache ad Instantiam
 „Austregarum zu verweisen seye, als wir hiemit absolviren
 „und verweisen, die Gerichts-Kösten darentwegen aufgeloffen, aus
 „bewegenden Ursachen gegeneinander vergleichend,“

se grauatam putat, quod sit ad Austregarum instantiam remissa.

Speciem grauaminis, vt verum fatear, prae se fert haec re-
 missio, quum saltim hoc maneat constantissimum principium,
 Capitulis nullas esse Austregas, ideoque remissionem ad eas non
 obrinere, sententia quaestionis autem ita sit composita, vt instan-
 tia Austregalis et Episcopo et Capitulo communis inde colligi
 possit.

Verum enimvero rem acrius intueno *Ecclesia Corbeiensis*
 non habet de quo conqueratur. Redeo hic ad propositionem
 meam, in regula Capitula *Continentia causae Germanica* cum Epi-
 scopis in iudicii Imperii non esse conuenienda, nisi vel tacite vel
 expresse prorogaueriat Iurisdictionem. Auctor deductionis

Ill. *Frech.* §. 13. p. 22. et 23. §. 25. p. 55.

ipse concedit, Capitulum Paderbornense causam Episcopo suo
 omnino resignasse;

Ego quidem non resignationem sed exceptionem non com-
 petentis actionis siue nominationem auctoris subintelligerem.

Quid enim clarius omnem in causa reatum et actionis fun-
 damentum in Episcopum nominatum posset transmittere, quam
 formale illud enunciatum? quod sequitur:

—jij—

„indem daraus nicht folget, daß ein hochwürdiges Dom- Cap
 „pitul ein mitcontrahirender Haupt- Theil feye, wenn ein zeitlich
 „cher Bischoff mit dessen Vorwissen und Bewilligung Handlung
 „gen unternimmt und Verträge errichtet. Und da Hochdasselbe
 „in nebensgehender Anlage . . . ohnehin Ihre Hochfürstlichen
 „Gnaden zu Paderborn, Dero gnädigsten Fürsten und Herrn
 „unterthänigst gebeten hat, daß Höchstdieſelbe die Sache allein
 „gnädigst zu übernehmen geruhen mögten, worunter auch ihme
 „ſo mehr willfahret worden, als ein zeitlicher Bischoff allein der
 „legitimus defensor ſeiner Kirche und deren Gerechſamen
 „iſt — „

Quicquid autem sit; ex Capituli declaratione tantum fuit, quan-
 tum opus est vt ex parte ſua contradicetur prorogationi, ſin ea
 contra Capitulum ex parte Corbeienſe velit argui, conſtatque
 firmum, Capitulum Paderbornenſe neque tacite neque expreſſe
 Iurisdictionem *Continentiae cauſae Germanicae* prorogaſſe, ideo-
 que ſolum Principem reliquiſſe in iudicio, cui, vt ſoli, Inſtantia
 Auſtregalis non erat praefcindenda; *) neque hanc ob rem quod
 in ſententia verbis: „*Ad Inſtantiam Auſtregarum* „ non ſit adiecta
 enunciatiua diſtinctio „*Principis* „ qua adiectione omne ſane du-
 bium fuiſſet remotum, inferenda eſt Inſtantia Auſtregalis et Prin-
 cipi et Capitulo communis; nam Capitulum quod in Camera
 ſe tuetur exceptione non competentis actionis neque eandem
 actionem in iudicio Auſtregali competentem agnoſcet, etiamſi no-
 lim ex ſuperius adductis prorfus negare Capitulo caeteris paribus,
 quod

*) Soli Epifcopo Ius Auſtregarum eſſe nemo eſt qui hodie dubitet. Quoad Epifcopos
 Weſtphaliae argumentum omni exceptione maius de Monafterienſi praebet *Blunius*
 P. C. Tir. XLVII, p. 350. verbis:

„*Epifcopus Monafterienſis in cauſis non feudalibus beneficio dicit Auſtråg in gra-
 „tiam ſubditorum renunciauit* „

is enim Auſtregis renunciare non poteſt, qui illas non habet.

quod possit vel in iudicio Austregali prorogare sua sponte iurisdictionem; de quo autem hic superfedere duxerim.

In alia causa Corbeiensis contra Archiepiscopatum Coloniensem, ex qua Patronus Corbeiensis contra *Paderborn* colligit argumenta pro petito suo Austregas declinatorio, eadem certe sequuta esset sententia remissoria, nisi Capitulum Illustrissimum Colonienſe tacite, vt videtur, Iurisdictionem Aug. Camerae ex fundamento *Continentiae Causae* prorogasset; ipsa enim taciturnitas, qua Capitulum forte sibi consulere et causam in personam Archiepiscopi solitarie deferre intenderat,

vid. Ded. *Frechianam* §. 26 p. 57.

e contrario consensus taciti loco in prorogandam Excell. Camerae Iurisdictionem accipiebatur, credo, in iudicio.

Quod attinet ad clausulam Decreti Cameralis d. 1. Febr. 1765. in illa causa Colonienſe adiectam

„besonders in Ansehung des ex proprio facto et contractu
„principaliter mitbetheiligten Dom-Capituls in Cölln,

Instrumento obligatorio de 1503. in quo Capituli ne vlla quidem mentio est facta, multo minus subscriptio aut accessio ad contractum contenta, istam clausulam niti non intelligo; sed posteaquam Ecclesia Corbeiensis expresse contra Capitulum Coloniensem principaliter egisset *asserendo* eius factum proprium et contractum; *asserum* stetit verum, donec pars aduersa i. e. Capitulum Colonienſe eius probationem poposcerit.

Enimvero pars aduersa, ni fallor, hanc probationem haud poposcit, neque litem contestata est.

N

At

t LL. Imp. cum primis

R. I. 1570. §. Demnach sehen 89.

R. I. 1594. §. Sehen demnach 63.

R. I. N. §. 37.

Reo terminum primum eumque peremptorium et praecclusivum ad litem in Camera contestandam praefigunt; sequitur a Capitulo praeccluso tacite esse litem affirmatiue contestatam, simulque *assertum Corbeienſe correatus principalis ex proprio facto et contractu* agnitum et confessatum, quod in effectu nihil aliud quam pro-rogationem iurisdictionis tacitam inuoluit.

Quid multa? Casus Coloniensis propriis suis circumstantiis nititur; quae ad Paderbornensem non sunt applicandae, neque mihi sumerem, veras reiectorii Decreti rationes et omnem causae ab amplissimis in Camera iudicibus exploratum conspectum reuocare ad calculos, quarum rationum vi vnica perducti Capitulum aut absque praevio proclamate, aut mediante litis contestatoria de 23. Dec. 1757. praecloserint iudices, aut ex quibuscunque aliis causis eo condemnauerint, vt tanquam corpus quidem separatum, tamen cum Archiepiscopo tacite constituens societatem civilem, semper sequi forum Archiepiscopi forte in omnibus causis debeat.

Quibus positis obseruantiae summorum Imperii Iudiciorum Capitulis cathedralibus ius Austregarum neganti Decretum illud Camerale ad Austregas remissorium nullo pacto derogare arbitror; neque Capitulum Paderbornense sed solum Principem ad Austregas remissum esse mihi videtur; statque propositio mea probata, Capitula in causis ecclesiae nisi ditiones suas aut coniunctas singulorum membrum fortunas obligauerint, nunquam

quam vna cum Episcopo in prima instantia simul esse conuenianda.

Quoniam autem hac persecutione iudiciali simultanea Capitulo praecideretur beneficium suum primae instantiae, ab eius beneplacito utique pendet, hoc beneficio uti aut ei renunciare.

Sin itaque Capitulum sua sponte iudicii summi iurisdictionem aut *expresse* ceu instantiam primam prorogauerit, aut saltem *sua culpa*, quando nimirum actor (quum circa iura partium cuique sit integrum prout sapiat in rem suam alterius partis iura adorienda experiri;) sibi duceret, primam Capituli instantiam circumire, neque Capitulum sat prouide huiusmodi periculum effugeret, ideoque *tacite* litem, pro affirmatiue a se contestata accipi sineret; non est dubium Capitulo cum Episcopo vel in causa, vbi vnum corpus cum Episcopo Capitulum repraesentante constituat, adeoque nominatim conueniendum proprie non esset, simul esse standum in eodem iudicio.

Ex quo porro a contrario quidem sensu prono fuit aluo, in hac quaestione mera partium iura tangente non posse iudicem nisi ad mentem partium aut *expresse* declaratam aut secundum Leges Iudicii interpretandam procedere, propterea neque demere ei beneficium primae Instantiae, quicumque id sibi saluum declaret, neque ei, qui hanc saluationem aut studio aut culpa praetermittat, neque fori declinatoria exceptione se tueatur, beneficium suum iam derelictum obtrudere; notorium enim est, Augustissima tribunalia nunquam ex officio sed petentibus et supplicantibus partibus

procedere, vt statutum est

O. C. 1495. §. 4.

O. C. 1555. P. 3. tit. 12. §. 1.

O. C. C. P. 3. tit. 12. pr.

ficque ex officio non posse decernere, licet illis sit locus,
Processus Austregales, nisi pro Decreto Aufstregas remisso-
rio expresse petatum fuerit.

ERRATA

ERRATA

quae L. B. emendatione digna videbuntur.

- P. 7. lin. 13. aduocati lege: *aduocatos*
P. 10. notae lin. 20. lege: *sollicitaris*
P. 12. lin. 19. lege: non *ira* priuilegiatas
P. 24. lin. 28. dele: *eam*
P. 29. l. 25. lege: *causae requisito* careat
P. 44. l. penult. dele: *esser*
P. 46. lin. antepen. fore lege: *forte*
P. 48. l. penult. constitui lege: *constitui*
P. 56. l. 20. dele: *admodum*, furroga: *magis*
P. 57. l. 22. lege: *diuisorio*
P. 67. lin. 3. lege: *introductas*
- - l. 26. lege: *supposito*
P. 73. l. 10. lege: *iudicii*
- - l. 16. dele: *quin et actor*
- - l. 17. lege: *reus quin et actor*
P. 75. l. 8. dele: *in-*
P. 77. l. 14. lege: *sub libro*
P. 85. l. 19. dele: *mensis*, furroga: *anni*
P. 91. l. 9. verbo: *tantum*, adde *inhaerere*
P. 95. l. 8. lege: *grauaians*

No 2594

VD 18

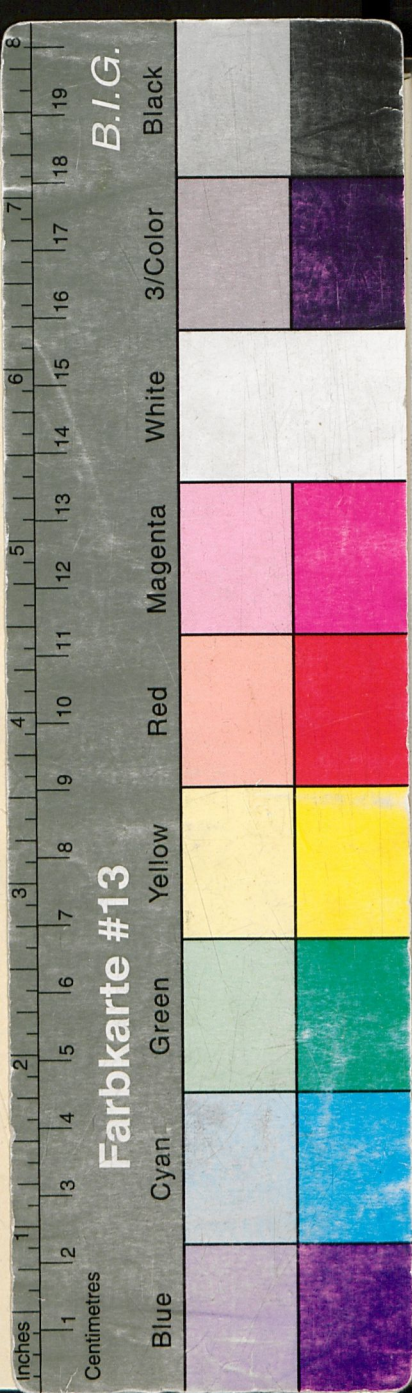
ULB Halle

005 713 412

3

Pub. 20. Num. 1.

8
17

IOA. CHRISTOPH. ERICI SPRINGERI,

ICI SCHAVMBVRGO-LIPPIACI,

COMMENTATIO IVRIDICA

AD REM IVDICIARIAM NOVISSIMAM
SPECTANS

DE

CAVSSAE
CONTINENTIA
GERMANICA,

143.

QVATENVS DISTAT

ROMANA

102594

SIVE

CONNEXITATE CAVSSARVM,

RECENTISSIMIS CAVSSIS ILLVSTRI BV S IN PRIMIS
WESTPHALIAE PROBATA.

MONASTERII WESTPHALORVM

SVMTIBVS PHILIPPI HENRICI PERRENONII BIBLIOPOLAE AVLIC I
MDCCLXX,

